

Til
Uddannelse København

Dokumenttype
Rapport

Dato
Marts 2023

Rekrutteringsanalyse

Mulighederne for rekruttering af elever til social- og sundhedsuddannelserne i Københavns Kommune

Dato	Februar 2023
Udarbejdet af	Rambøll Management Consulting
Bestilt af	Uddannelse København
Beskrivelse	Mulighederne for rekruttering og fastholdelse af elever til social- og sundhedsuddannelserne i Københavns Kommune

KONTAKTOPLYSNINGER

Business Manager

Signe Riedel

sir@ramboll.com

Chefkonsulent

Bo Rytkjær Callesen

borc@ramboll.com

Rambøll Management Consulting

Rambøll

Hannemanns Allé 53

DK-2300 København S

www.dk.ramboll.com

Indhold

	Forord	4
1.	Indledning	5
1.1	Analysens metode og datagrundlag	6
1.2	Begrebsforklaring	7
1.3	Læsevejledning	8
2.	Sammenfatning	10
3.	Rekrutteringsgrupper til social- og sundhedsuddannelserne	13
3.1	Hvem er rekrutteringsgrupperne?	13
3.2	Hvor stort er rekrutteringspotentialet?	16
3.3	Hvem har størst gennemførelsespotentiale?	19
3.4	Hvornår falder elever fra social- og sundhedsuddannelserne?	24
4.	Betydende faktorer for rekruttering og gennemførelse	26
4.1	Betydende faktorer for rekruttering	26
4.2	Betydende faktorer for gennemførelse for rekrutteringsgrupperne	31
5.	Relevante rekrutteringsgrupper til social- og sundhedsuddannelserne	35
6.	Anbefalinger til rekruttering og gennemførelse	40
7.	Bilag: Metode	50
7.1	Kvantitative analyse	50
7.2	Kvalitative analyser	52
8.	Baggrund om social- og sundhedsuddannelserne	56
8.1	Social- og sundhedshjælper	56
8.2	Social- og sundhedsassistent	57
9.	Bilag: Yderligere analyser	59

FORORD

Mangel på kvalificeret sundhedsfaglig arbejdskraft udgør en af nutidens væsentligste og største udfordringer for velfærdssamfundet. Danske analyser viser, at der i 2030 vil mangle 16.000 færdiguddannede social og sundhedsmedarbejdere, hvis det ikke lykkes at uddanne flere.¹ Københavns Kommune oplever i lighed med landets øvrige kommuner store udfordringer med at rekruttere social- og sundheds hjælpere og social- og sundhedsassistenter til ældreområdet. Vanskelighederne tilskrives flere tendenser på området, herunder at en øget ældrebefolkning med behov for hjælp og ofte med komplekse plejebestanden har medført en kraftig stigning i efterspørgslen efter uddannede medarbejdere. Samtidig forlader en stor del af de nuværende medarbejdere området for at gå på pension.

Antallet af nyuddannede social- og sundhedsmedarbejdere kan ikke imødekomme den store efterspørgsel; søgningen til social- og sundhedsuddannelserne er vigende, og en stor del af eleverne gennemfører ikke deres uddannelse. Hertil kommer, at de færdiguddannede social- og sundheds hjælpere og social- og sundhedsassistenter ikke i tilstrækkeligt omfang ansættes i Københavns Kommune.

Det er baggrunden for, at Uddannelse København har igangsat flere initiativer, der har til formål at styrke rekruttering af elever til social- og sundhedsuddannelserne. En af intentionerne med analysen er derfor at indkredse grupper af potentielle ansøgere til social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistentuddannelserne, der har særlige personlige og faglige kvalifikationer, som forøger deres muligheder for at gennemføre en SOSU-uddannelse, og som samtidig udgør et realistisk rekrutteringsgrundlag for Uddannelse København.

På vegne af Uddannelse København har Rambøll Management Consulting derfor gennemført en rekrutteringsanalyse af udvalgte rekrutteringsgrupper. Analysen udpeger hvilke af rekrutteringsgrupperne, der bør prioriteres højere end hidtil fordi: de er dygtige, der er mange af dem, selvom de kun rekrutteres i begrænset udstrækning og fordi de færdiggør deres uddannelse, når de er startet. Denne viden skal anvendes i det videre arbejde med en fokuseret rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne med det formål at sikre øget rekrutteringen af dygtige social og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistenter til Københavns Kommune.

Rigtig god læselyst!

Med venlig hilsen

Anette Helt Hansen
Chef
Uddannelse København

Signe Riedel
Business Manager
Rambøll Management Consulting

¹ Om bare 8 år kan vi mangle 16.000 social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistenter, KL, 28. januar 2022, <https://www.kl.dk/nyheder/momentum/2022/2022-2/om-bare-8-aar-kan-vi-mangle-16000-sosu-er/>

1. INDLEDNING

Denne rekrutteringsanalyse er foretaget for Københavns Kommune for at kvalificere og målrette rekrutteringsinitiativer til social- og sundhedsuddannelserne. Københavns Kommune oplever, lige som en række andre danske kommuner, en udfordring med at sikre det nødvendige personale på social- og sundhedsområdet. Samtidig er det forventningen, at efterspørgslen og behovene for social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter vil stige i fremtiden. Denne udfordring skyldes flere faktorer. En betydelig andel af den nuværende arbejdskraft vil over de kommende fem til ti år gå på pension og forlade arbejdsmarkedet. Samtidig vil antallet af ældre stige, og de ældre vil blandt andet på grund af en eller flere kroniske sygdomme have et større og mere komplekst plejebehov, end i dag. Dette gør social- og sundhedsområdet til det velfærdsområde med den største personaleudfordring. I 2030 anslås det, at der på landsplan vil mangle 16.000 social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i Danmark². Det betyder, at der vil mangle fagligt personale til at hjælpe, pleje og yde omsorg til borgerne i Københavns Kommune i fremtiden. Det er derfor vigtigt at sikre rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne og arbejde for, at flere elever gennemfører deres uddannelse.

Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) har på vegne af Uddannelse København i efteråret 2022 gennemført en analyse, som giver Uddannelse København et solidt grundlag for at igangsætte rekrutteringsindsatser, som kan styrke optaget til social- og sundhedsuddannelserne og understøtte, at de elever, som påbegynder en af uddannelserne. Konkret vil analysen besvare følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvilke rekrutteringsgrupper, som ikke er de primære ansøgere til uddannelserne i dag, har i særlig grad potentiale for at gennemføre en uddannelse til social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent?
- Hvilke rekrutteringsgrupper vil Uddannelse København kunne rekruttere særlig effektivt?
- Hvilke initiativer kan understøtte en mere effektiv rekruttering af rekrutteringsgrupperne?
- Hvilke faktorer har betydning for rekruttering og gennemførelse for personer, med tidligere tilknytning til gymnasieuddannelser, mænd og 30+ årige?

REKRUTTERINGSANALYSES UNDERSØGELSESPOPULATION

Rekrutteringsanalysens undersøgelsespopulation består af personer uden en kompetencegivende uddannelse og som i to år hverken har påbegyndt, været indskrevet på eller gennemført en uddannelse. Disse personer er opdelt i seks rekrutteringsgrupper på baggrund af højest gennemførte og påbegyndte uddannelsesniveauer. Rekrutteringsanalysen er som udgangspunkt foretaget for de seks rekrutteringsgrupper, som er særligt udvalgte, medmindre andet er angivet

De seks rekrutteringsgrupper udgør samlet 27 pct. af SOSU H's elevoptag i perioden 2012-2018. De øvrige 73 pct. af SOSU H's elevoptag vil være angivet som øvrige elever. Denne gruppe består hovedsageligt af elever, som påbegynder en social- og sundhedsuddannelse inden for to år efter anden uddannelse, uanset uddannelsesbaggrund. Derudover består øvrige elever også af elever, som påbegynder senere end to år efter sidste uddannelsesindskrivning, og som har en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse som højest færdiggjorte uddannelse.

² Om bare 8 år kan vi mangle 16.000 social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, KL, 28. januar 2022, <https://www.kl.dk/nyheder/momentum/2022/2022-2/om-bare-8-aar-kan-vi-mangle-16000-sosu-er/>

Resultaterne i denne rapport omfatter SOSU H's uddannelser og Storkøbenhavns befolkning og kan derfor ikke nødvendigvis generaliseres til at gælde hele landet, idet der kan være lokale forskelle i både elevoptag, frafald og befolkningssammensætninger.

1.1 Analysens metode og datagrundlag

Analysens resultater beror dels på en registeranalyse af data fra offentlige registre, dels kvalitative interviews med nuværende og tidligere elever på social- og sundhedsuddannelserne samt relevante fagpersoner. En detaljeret beskrivelse af analysens metode er beskrevet i afsnit 7.

Den kvantitative registeranalyse er baseret på registerdata fra Danmark Statistik, som er tilgået gennem Rambølls forskerserviceadgang. Her anvendes to populationer. Den første population består af elever, som i perioden 2012-2018 har påbegyndt en social- og sundhedsuddannelse³ på SOSU H, herunder elever der har påbegyndt grundforløbets 2. del (GF2) til social- og sundheds-hjælper eller social- og sundhedsassistent. Elever på GF2 inkluderes i analysen, da denne del af grundforløbet er en del af den erhvervsuddannelse, eleverne har valgt⁴. Den anden population består af personer, som i 2021 havde folkeregisteradresse i Storkøbenhavn, og som er født i perioden 1956-2006. Populationerne er beriget med data fra befolkningsregistret (BEF), elevregistret (KOTRE) og arbejdsstyrkeregistret (RAS).

POPULATIONER I REGISTERANALYSEN

Elevpopulationen (N=10.686): Elevpopulationen består af individer, som har påbegyndt mindst en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse (grundforløb 2 eller hovedforløb) i perioden 2012-2018 (begge år inklusive) på en af SOSU H's social- og sundhedsuddannelser, og som eksisterer i Danmarks Statistisk befolkningsregister (BEF) (hvilket 99 pct. gør).

Storkøbenhavns-population (N=990.969): Storkøbenhavns-populationen består af alle borgere med folkeregisteradresse i Storkøbenhavn (kommunerne: København, Frederiksberg, Ballerup, Brøndby, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Albertslund, Hvidovre, Høje-Taastrup, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Ishøj, Tårnby, Vallensbæk, Furesø og Rudersdal) i 2021, og som er født i mellem 1956-2005 (begge år inklusive).

³ Før ændringen af social- og sundhedsuddannelserne svarer dette til den trindelst social- og sundhedsuddannelse indtil ændringen af social- og sundhedsuddannelserne og påbegyndt social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent efter ændringen.

⁴ Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

De kvalitative resultater er baseret på individuelle interviews med nuværende og tidligere elever fra social- og sundhedshjælperuddannelsen- og social- og sundhedsassistentuddannelsen. Rambøll har derudover afholdt et fokusgruppinterview med otte fagprofessionelle fra Københavnsområdet og to supplerende interviews med fagpersoner med tilknytning til SOSU H, der har ansvar for at hjælpe frafaldstruede elever. Nærmere beskrivelse findes i boksen nedenfor.

OVERSIGT OVER INTERVIEWPERSONER

Der er i alt gennemført 14 individuelle elevinterviews. 11 af de interviewede elever er indskrevet på eller har gennemført en social- og sundhedsassistentuddannelse (SSA) og tre har tidligere været indskrevet på eller gennemført en social- og sundhedshjælperuddannelse (SSH). Af de 14 interviewede indgår fem nuværende elever, der af SOSU H's fastholdelsesteam vurderes at være frafaldstruede. Blandt de 14 interviewpersoner er syv mænd og otte personer er 30+ år.

Rambøll har gennemført to enkeltinterviews med ansatte på SOSU H, der har et betydeligt ansvar for SOSU H's fastholdelsesindsats. Disse to interviewpersoner taler rutinemæssigt med elever, der har et højt fravær og er i tvivl om, hvorvidt de skal fortsætte deres uddannelse. Interviewpersonerne har derfor indsigt i afgørende forhold for frafald på social- og sundhedshjælper- og social og sundhedsassistentuddannelserne.

Fokusgruppinterviewet havde deltagelse af otte fagprofessionelle fra hhv. SOSU-H, Studievalg Danmark, Københavns Kommunes beskæftigelsesforvaltningens arbejdsmarkedscenter, UU-vejledningen, repræsentanter fra oplæringssteder og vejledere.

1.2 Begrebsforklaring

I rapporten anvendes en række centrale begreber, der er beskrevet i følgende afsnit. Rapporten anvender erhvervsuddannelsesrådets terminologi fra 1. januar 2022⁵, hvoraf de mest centrale er oplistet nedenfor.

Tabel 1-1: Begrebsafklaring

Begreb	Beskrivelse
SOSU H	SOSU H er en statslig selvejende institution under Børne- og Undervisningsministeriet, som udbyder erhvervsuddannelser under indgangen omsorg, sundhed og pædagogik. SOSU H udbyder bl.a. erhvervsuddannelserne til social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent. SOSU H har ni adresser i Region Hovedstaden med et samlet elevoptag på 2.593 årselever i alt i 2021.
Social- og sundhedsassistent	Social- og Sundhedsassistenter varetager opgaver som tidlig opsporing af sygdom, sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse, omsorg og pleje. Uddannelsen varer 3 år, 9 måneder og 3 uger inkl. grundforløbets 1. og 2. del, som hver varer 20 uger. Når uddannelsen er afsluttet, skal der søges autorisation som social- og sundhedsassistent, før titlen kan benyttes.
Social- og sundhedshjælper	Social- og sundhedshjælpere bliver uddannet til professionel omsorg, pleje og praktisk hjælp. Uddannelsen varer 2 år og 2 måneder inkl. grundforløbets 1. og 2. del, som hver varer 20 uger.
Social- og sundhedsuddannelserne	Samlet betegnelse for uddannelserne til social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent. Det omfatter ikke pædagogisk assi-

⁵ Ny terminologi på erhvervsuddannelsesområdet, Undervisning og Beskæftigelsesministeriet, <https://www.uvm.dk/trepart/trepart-om-flere-laere-pladser-og-entydigt-ansvar/ny-terminologi>, besøgt d. 12.01.23.

Begreb	Beskrivelse
	stentuddannelsen, der ellers også uddannes på social- og sundhedsskolerne. I analysen henviser social- og sundhedsuddannelserne til begge uddannelser, medmindre andet er angivet.
Oplæringsperiode / oplæring	Blev tidligere kaldt praktik og kendes som oplæringsforløb. Social- og sundhedsuddannelserne består af et grundforløb og et hovedforløb, der veksler mellem skoleperioder og perioder i oplæring på en arbejdsplads. Oplæringsperioderne varierer i længde og antal afhængigt af uddannelsestype.
Oplæringssted	Elever fra de to social- og sundhedsuddannelser kommer i oplæring på en række forskellige arbejdspladser, bl.a. plejehjem, hjemmeplejen, hospital og psykiatri.
Vejleder	Vejleder bruges i denne rapport som betegnelse for oplæringsvejleder. Vejlederne tilrettelægger og gennemfører vejledning til elever, som er i oplæring.
Læringsmiljø	De omgivelser, rammer, relationer og kulturer, der tilsammen skaber betingelserne for et individs eller en gruppes læring.
Rekrutteringsgrupper	Rekrutteringsgrupperne er i analysen defineret som personer uden en kompetencegivende uddannelse, og som i to år hverken har påbegyndt eller gennemført en uddannelse.
Rekrutteringsvolumen	Rekrutteringsvolumen henviser til, hvor stor en andel de enkelte rekrutteringsgrupper udgør af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.
Rekrutterbarhed	Rekrutterbarhed henviser til størrelsen på elevoptaget fra de enkelte rekrutteringsgrupper i forholdt til deres volumen i Storkøbenhavn.
Gennemførelsespotentiale	Gennemførelsespotentiale henviser til frafaldssandsynligheden, dvs. sandsynligheden for, at en elev frafalder i løbet af 36 måneder efter påbegyndelse på enten GF2 eller hovedforløb eller aldrig påbegynder hovedforløb på en social- og sundhedsuddannelse efter gennemført GF2 (efter sommeren 2015). Jo lavere frafaldssandsynlighed, desto højere er gennemførelsespotentialet.

1.3 Læsevejledning

Denne rapport er bygget op om 4 hovedafsnit:

- **Afsnit 3** præsenterer registeranalysens resultater, og indeholder herunder en beskrivelse af udvalgte rekrutteringsgrupper, deres rekrutterings- og gennemførelsespotentiale på social- og sundhedsuddannelserne.
- **Afsnit 4** præsenterer resultaterne af de kvalitative interviews. Afsnittet indeholder en analyse af betydende faktorer for rekruttering, som er gældende for de udvalgte rekrutteringsgrupper til social- og sundhedsuddannelserne, og peger på forhold, der øger rekrutteringsgruppernes sandsynlighed for gennemførelse. Der er i afsnittet fremhævet betydende faktorer for elever med gymnasial uddannelsesbaggrund, mænd og 30+ årige.
- **Afsnit 5** præsenterer, hvilke rekrutteringsgrupper analysen finder mest relevante for Uddannelse København at målrette indsatser til i både rekrutterings- og gennemførelsesøjemed.

- **Afsnit 6** udfolder konkrete anbefalinger til, hvordan man med fordel kan opnå de identificerede rekrutterings- og gennemførelsespotentialer med hhv. et strategisk, taktisk eller operationelt sigte for de udvalgte rekrutteringsgrupper.
- I **afsnit 7** er en særskilt metodebeskrivelse af de anvendte kvantitative og kvalitative metoder anvendt i analysen. **afsnit 8** er en beskrivelse af yderligere analyser.

2. SAMMENFATNING

Rambøll Management Consulting (herefter Rambøll) har på vegne af Uddannelse København i efteråret 2022 gennemført en analyse af rekrutteringsmuligheder og gennemførelseselementer for grupper, der er faldet uden for uddannelsessystemet (herefter rekrutteringsgrupper). Rekrutteringsanalysen bygger på en registeranalyse af data fra offentlige registre og kvalitative interviews med nuværende og tidligere elever fra social- og sundhedsuddannelserne samt relevante fagpersoner.

Analysen tilvejebringer viden om, hvilke rekrutteringsgrupper der har størst rekrutterings- og gennemførelsespotentialer, samt anbefalinger til, hvordan Uddannelse København mest effektivt kan skabe en mere målrettet rekruttering og styrke social- og sundhedshjælpelevernes og social- og sundhedsassistentelevernes gennemførelse af uddannelserne.

RESUMÉ AF RESULTATER FRA REKRUTTERINGSANALYSEN

- **Hvor stort er rekrutteringspotentialer til social- og sundhedsuddannelserne:** Analysen viser, at grundskoleuddannede er den største rekrutteringsgruppe blandt SOSU H's elevoptag (11,3 pct.). Samtidig udgør rekrutteringsgruppen en betydelig del af befolkningen i Storkøbenhavn (5,8 pct.). Rekrutteringsgruppen har således både betydelig volumen og rekrutterbarhed. Den rekrutteringsgruppe med næststørst rekrutteringspotentialer er frafaldne fra erhvervsuddannelser. De har på trods af gruppens forholdsvis beskedne volumen blandt befolkningen i Storkøbenhavn (2,1 pct.) en meget høj rekrutterbarhed. Gruppen udgør hele 7,5 pct. af elevoptaget på SOSU H, næsten fire gange større end gruppens andel i Storkøbenhavn. Rekrutteringsgrupperne gymnasieelever og frafaldne fra videregående uddannelser har begge en væsentlig volumen blandt befolkningen i Storkøbenhavn (hhv. 8 pct. og 6,6 pct.). Begge grupper udgør dog en langt lavere andel af elevoptaget på SOSU H, og betragtes derved som underrekrutterbare, dvs. at der vurderes at være potentialer for at øge rekrutteringen fra disse grupper.
- **Hvem har størst gennemførelsespotentialer på social- og sundhedsuddannelserne:** De frafaldne fra gymnasiale uddannelser (24 pct.) og de gymnasieuddannede (22 pct.) har en lav frafaldssandsynlighed, som er betragteligt under det gennemsnitlige niveau (29 pct.). Grundskoleuddannede har en forholdsvis lav frafaldssandsynlighed (26 pct.) sammenlignet med de øvrige elever. Dette gælder særligt for de kvindelige grundskoleuddannede elever (25 pct.), men også for de mandlige grundskoleuddannede elever (35 pct.), som har frafaldssandsynligheder under de respektive kønsgennemsnit for alle elever (28 pct. og 36 pct.). Elever, som tidligere er frafaldet fra videregående uddannelser, har ligeledes en lavere frafaldssandsynlighed (27 pct.) end andre elever. Dette gælder særligt for mænd, der tidligere er frafaldet en videregående uddannelse, som har en frafaldssandsynlighed på 25 pct., hvilket er langt under både den mandlige og den kvindelige gennemsnitlige frafaldssandsynlighed. Dernæst ser vi, at de kvindelige elever har en betragteligt lavere frafaldssandsynlighed end mandlige elever, og elever i 30'erne og 40'erne samlet set har en frafaldssandsynlighed, som er betragteligt lavere end elever, som både er ældre og særligt yngre end dette.
- **Hvilke faktorer har betydning for rekruttering af de enkelte rekrutteringsgrupper:** Tre overordnede faktorer er på baggrund af fortællinger og perspektiver fra nuværende og tidligere elever samt fagprofessionelle vurderet at have betydning for rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne; **kendskab, motivation og omdømme**. Eleverne i rekrutteringsgrupperne fortæller, at de fik **kendskab** til social- og sundhedsuddannelserne

på baggrund af egen erfaring med ufaglært arbejde på social- og sundhedsområdet eller dialog med familie, venner og bekendte, der selv er uddannet fra en af social- og sundhedsuddannelserne eller arbejder sammen personer som er uddannet i beslægtede fagområder. Eleverne fortæller på tværs af alder og livssituation, at deres **motivation** for at søge social- og sundhedsuddannelserne er drevet af arbejdsopgaverne efter endt uddannelse og uddannelsesforholdene. De ældre interviewpersoner (30+ år) med tidligere erhvervs erfaring eller med familiære forpligtelser lægger desuden vægt på, at uddannelsens længde, jobsikkerhed samt løn- og arbejdsvilkår efter endt uddannelse har været betydende for deres motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne, herunder særligt muligheden for voksenelevløb. Elever og fagpersoner fortæller, at de oplever, at den største udfordring for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne er det negative **omdømme**. Eleverne peger på, at det negative omdømme beror på en opfattelse af, at ansatte på social- og sundhedsområdet har dårlige løn- og arbejdsvilkår og arbejdsopgaver, samt en opfattelse af at uddannelserne ikke kræver særlige faglighed eller kompetencer.

- **Betydende faktorer for rekrutteringsgruppernes gennemførelse:** Der er tre faktorer, som på baggrund af fortællinger og perspektiver fra nuværende og tidligere elever samt fagprofessionelle er vurderet at have betydning for elevernes gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne; **elevers faglige og personlige kompetencer samt læringsmiljø og vejledere**. Elever og fagprofessionelle beskriver, hvordan elever med svage boglige kompetencer, særlig skrive- og læsefærdigheder, kan have svært ved at følge med i skoleundervisningen og gennemføre prøver. Samtidig peger fortællinger fra elever og fagprofessionelle på, at eleverne særligt i situationer med udadreagerende borgere har behov for en høj faglighed og at det i det er en fordel for eleverne at have en vis modenhed eller livserfaring til at håndtere disse. Eleverne fortæller, at gode oplæringsforløb er en betydende faktor for gennemførelse, og at disse sker, når eleverne oplever at have fagligt dygtige og socialt kompetente vejledere. Eleverne fortæller, at der i nogle tilfælde ikke er tid til vejledning eller feedback på grund af højt arbejdspress. Flere elever efterspørger større mulighed for vejledning og støtte i særligt de første uger af et oplæringsforløb, da manglen heraf kan medføre, at eleverne ikke føler sig klar til at varetage de faglige opgaver hvilket kan resultere i frafald fra uddannelserne.
- **Relevante målgrupper for social- og sundhedsuddannelserne:** På baggrund af registeranalysen og de kvalitative interviews med nuværende og tidligere elever samt fagpersoner, vurderer Rambøll, at følgende af de udvalgte rekrutteringsgrupper er særligt relevante for Uddannelse København. En nærmere begrundelse for hver rekrutteringsgruppe kan findes i afsnit 5.
 - Frafaldne fra gymnasiale uddannelser
 - Gymnasieuddannede
 - Frafaldne fra videregående uddannelser
 - Grundskoleuddannede

ANBEFALINGER

Nedenfor er angivet seks generelle anbefalinger til, hvordan Uddannelse København med afsæt i rekrutteringsanalysens resultater mest effektivt kan skabe en mere målrettet rekruttering og styrke elevernes gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne. En nærmere beskrivelse af anbefalingerne samt en række supplerende målgruppespecifikke anbefalinger kan findes i afsnit 6.

- **Fokuseret rekrutteringsstrategi:** Rambøll anbefaler, at Uddannelse København med afsæt i allerede eksisterende initiativer og projekter og i samarbejde med øvrige relevante samarbejdspartnere igangsætter et udviklingsarbejde med etablering af en fokuseret rekrutteringsstrategi målrettet udvalgte rekrutteringsgrupper med et højt rekrutterings- og gennemførelsespotentiale.
- **Differentierede læringsmiljøer og -muligheder:** Rambøll anbefaler, at Uddannelse København anvender resultaterne fra rekrutteringsanalysen og indsigterne fra målgruppeanalysen til, at igangsætter initiativer som kan understøtte den proaktive rekrutteringsindsats, herunder initiativer som kan imødekomme differentierede ønsker og præferencer til læringsmiljø og læringsmuligheder.
- **Kontaktgruppeordninger:** Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København evaluerer den nuværende kontakt-gruppeordning. Evalueringen bør undersøge, om der er behov for ændringer i den nuværende model, herunder behovet for tydeligere information om mulighederne for hjælp hos Uddannelse København.
- **Systematisk arbejde med spørgeskemaundersøgelse:** Rambøll anbefaler, at Uddannelse København løbende sikrer, at data fra evalueringer som gennemføres i regi af Strategisk Partnerskab om Uddannelse (SPU) anvendes til at udvikle kvaliteten af oplæringen.
- **Tværgående samarbejder:** Rambøll anbefaler, at Uddannelse København vurderer behovet for at indgå nye eller større samarbejder med centrale samarbejdspartnere med henblik på at understøtte rekrutteringen af udvalgte rekrutterings-grupper. Det er ligeledes Rambølls anbefaling, at der foretages en vurdering af samarbejdsmodellen for allerede etablerede samarbejder.
- **Datadrevet ledelsesinformation:** Rambøll anbefaler, at Uddannelse København igangsætter en analyse af, hvilken datadrevet ledelsesinformation der i dag er tilgængelig og behovet for optimering af den nuværende ledelsesinformationsmodel med henblik på at sikre Uddannelse København den nødvendige viden om rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne.

3. REKRUTTERINGSGRUPPER TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

I dette afsnit præsenteres registeranalysens resultater. I det første afsnit (3.1) præsenteres en beskrivelse af udvalgte rekrutteringsgrupper, dernæst deres rekrutteringspotentiale (3.2) og gennemførelsespotentiale (3.3) for social- og sundhedsuddannelserne.

Social- og sundhedsuddannelsernes indhold og struktur er ændret i løbet af undersøgelsesperioden. Efter sommeren 2015 blev strukturen for indgange til erhvervsuddannelser ændret. Antallet af indgange blev reduceret fra de 12 erhvervsfaglige fællesindgange til fire hovedområder. Dertil blev det indledende grundforløb på social- og sundhedsuddannelserne, ligesom de øvrige erhvervsuddannelser, opdelt i to dele af hver 20 ugers varighed. Efter strukturændringen blev der yderligere indført et krav om en bestået grundforløbsprøve for videre adgang til hovedforløbet.

I 2017 blev den trindelte social- og sundhedsassistentuddannelse, hvor optagelse til social- og sundhedsassistentuddannelsen krævede en gennemført social- og sundhedshjælperuddannelse, ændret. Uddannelserne blev opdelt i to selvstændige erhvervsuddannelser, så eleverne nu allerede fra start vælger at påbegynde enten social- og sundhedshjælperuddannelsen eller social- og sundhedsassistentuddannelsen.

I præsentationen af undersøgelsens resultater vil social- og sundhedsuddannelserne, medmindre andet er angivet, referere til opgørelse over begge uddannelser i hele undersøgelsesperioden.

ANALYSERNES UNDERSØGELSESPOPULATION

Rekrutteringsanalysen er som udgangspunkt foretaget for de seks relevante rekrutteringsgrupper, medmindre andet er angivet. Denne gruppe udgør samlet 27 pct. af SOSU H's elevoptag i perioden 2012-2018.

3.1 Hvem er rekrutteringsgrupperne?

I dette afsnit præsenterer vi en beskrivelse af de udvalgte rekrutteringsgrupper, som danner grundlaget for de efterfølgende analyser af både rekrutterings- og gennemførelsespotentiale.

Rekrutteringsgrupperne er i analysen defineret som personer uden en kompetencegivende uddannelse som i to år hverken har påbegyndt, været indskrevet på eller gennemført en uddannelse. Disse personer er opdelt i seks rekrutteringsgrupper på baggrund af højest gennemførte og påbegyndte uddannelsesniveauer. Se definition i boksen nedenfor (Definition af rekrutteringsgrupper). En nærmere metodisk beskrivelse og afgrænsning af rekrutteringsgrupperne fremgår af afsnit **Error! Reference source not found.**

Rekrutteringsgruppe 6 adskiller sig fra de andre rekrutteringsgrupper ved at have opnået en kompetencegivende uddannelse. Personer i denne rekrutteringsgruppe er defineret ved at være i stilstand på arbejdsmarkedet, hvilket vil sige, at de i mindst to år hverken har haft en indtægt fra lønnet arbejde eller været forsørget af indtægter fra et selvstændigt erhverv.

Hvorvidt en elev tilhører en af rekrutteringsgrupperne, opgøres på baggrund af deres uddannelsesstatus ved påbegyndelsen af deres første social- og sundhedsuddannelse.

DEFINITION AF REKRUTTERINGSGRUPPER

Personer i rekrutteringsgrupperne 1-5 har ikke gennemført en kompetencegivende uddannelse og har i mindst to år ikke været tilknyttet det danske uddannelsessystem.

1. Grundskoleuddannede: Personer, som har gennemført 9./10. klasse, og som derefter aldrig har påbegyndt anden uddannelse.

2. Frafaldne fra gymnasiale uddannelser: Personer, hvis højeste gennemførte uddannelse er 9./10. klasse, og som efterfølgende har afsluttet en gymnasial uddannelse pga. frafald. Personerne i denne gruppe har aldrig efterfølgende påbegyndt en kompetencegivende uddannelse.

3. Frafaldne fra erhvervsuddannelser: Personer, hvis højeste gennemførte uddannelse er 9./10. klasse, og som efterfølgende har påbegyndt, men ikke afsluttet en erhvervsuddannelse pga. frafald.

4. Gymnasiauddannede: Personer, som har gennemført en gymnasial ungdomsuddannelse, og som derefter aldrig har påbegyndt en videregående uddannelse.

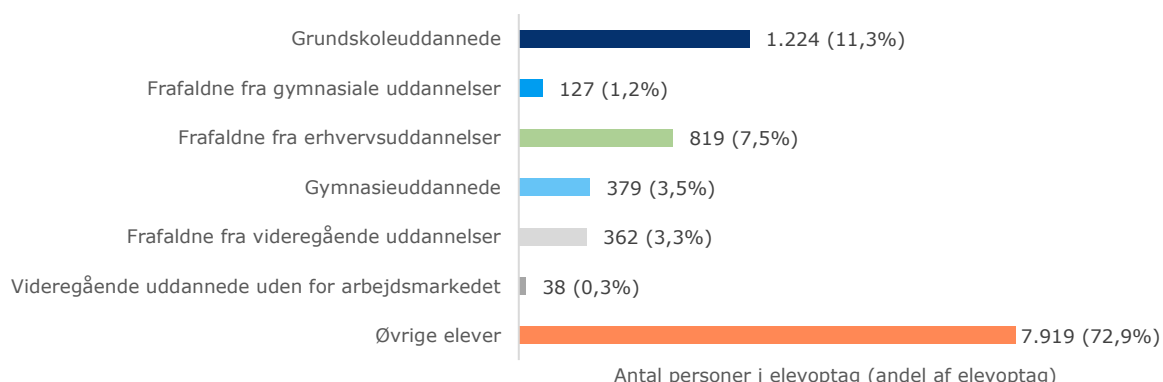
5. Frafaldne fra videregående uddannelser: Personer uden gennemført videregående uddannelse, som har afsluttet en videregående uddannelse pga. frafald.

6. Videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet: Personer, som har gennemført en videregående uddannelse, og som ikke har været i beskæftigelse i mindst to år.

3.1.1 Hvor store er rekrutteringsgrupperne?

Figuren herunder viser elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne på SOSU H i perioden 2012-2018 fordelt på de seks rekrutteringsgrupper og øvrige elever.

Figur 3-11: Antal elever optaget fra rekrutteringsgrupperne på SOSU H's social- og sundhedsuddannelser i perioden 2012-2018

Note: Figuren viser elevoptaget fra rekrutteringsgrupperne i perioden 2012-2018 på SOSU H's to social- og sundhedsuddannelser, herunder grundforløb 2, samt social- og sundhedsuddannelsernes hovedforløb. Rekrutteringsgruppernes andel af det samlede elevoptag i perioden er præsenteret i parenteser. **Den orange søjle viser de øvrige elever (søjlen er visuelt skaleret).** N=10.868

Af det samlede elevoptag på social- og sundhedsuddannelserne på SOSU H i perioden 2012-2018 tilhørte 27 pct. af eleverne én af de seks rekrutteringsgrupper. De sidste 73 pct. af elevoptaget, som her betegnes *øvrige elever*, består hovedsageligt af elever, som påbegynder en social- og sundhedsuddannelse inden for to år efter en anden uddannelsesindskrivning, uanset uddannelsesbaggrund (eller arbejdsmarkedstilknnytning for rekrutteringsgruppe 6).

Størstedelen af eleverne fra rekrutteringsgrupperne tilhørte den grundskoleuddannede rekrutteringsgruppe, som udgør over 11 pct. af det samlede elevoptag på SOSU H's to social- og sundhedsuddannelser, svarende til 1.224 elever i perioden 2012-2018. Næststørst var rekrutteringsgruppen bestående af frafaldne fra erhvervsuddannelser, som udgør 7,5 pct., rekrutteringsgruppen bestående af gymnasieuddannede, som udgør 3,5 pct. og rekrutteringsgruppen bestående af frafaldne fra videregående uddannelser, som udgør 3,3 pct. Elevoptaget på SOSU H fra rekrutteringsgruppen bestående af frafaldne fra gymnasiale uddannelser og videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet har været forholdsvis beskedne med 1,2 pct. og 0,3 pct. af det samlede elevoptag på SOSU H.

3.1.2 Hvad er rekrutteringsgruppernes baggrundskarakteristika?

Tabellen herunder præsenterer en oversigt over baggrundskarakteristika for de seks rekrutteringsgrupper, hhv. køn, alder, oprindelse og hvorvidt de er forældre.

Tabel 3-12: Baggrundskarakteristika for de seks rekrutteringsgrupper

	Andel kvinder	Alder	Andel med børn ved opstart	Andel med dansk oprindelse
Grundskoleuddannede (N=1.224)	91%	34,1 år	57%	76%
Frafaldne fra gymnasiale uddannelser (N=127)	89%	29,8 år	53%	83%
Frafaldne fra erhvervsuddannelser (N=819)	83%	31,9 år	54%	76%
Gymnasieuddannede (N=379)	85%	33,1 år	51%	81%
Frafaldne fra videregående uddannelser (N=362)	73%	41,1 år	45%	84%
Videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet (N=38)	71%	45,5 år	45%	63%
Alle elever (N=10.868)	84%	31,5 år	59%	69%

Note: Tabellen beskriver rekrutteringsgrupperne på køn, alder, forældreskab og oprindelse. Alder viser gennemsnitsalder ved påbegyndelse af første social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse.

Som det fremgår af den første kolonne, er andelen af kvinder faldende ned igennem rekrutteringsgrupperne. I rekrutteringsgruppen bestående af *grundskoleuddannede* og *frafaldne gymnasieelever* er 9 ud af 10 kvinder, mens dette gradvist falder til 7 ud af 10 i rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne fra videregående uddannelser* og *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet*. Andelen af kvinder er i halvdelen af rekrutteringsgrupperne højere end for det samlede elevoptag.

For alder ved påbegyndelse af den første social- og sundhedsuddannelse, som fremgår af anden kolonne, ser vi ligeledes et klart billede, hvor gennemsnitsalderen er gradvist stigende fra 30 år i rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne gymnasieelever* til 46 år i rekrutteringsgruppen bestående af *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet*. Særligt fra rekrutteringsgruppen bestående af *gymnasieuddannede* til rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne fra videregående*

uddannelse er der et aldersspring. I den *gymnasieuddannede* rekrutteringsgruppe er gennemsnitsalderen ved opstart 33 år, mens gennemsnitsalderen til sammenligning for rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne fra videregående uddannelser* er hele 41 år. Den *grundskoleuddannede* rekrutteringsgruppe skiller sig ud fra mønstret, idet gennemsnitsalderen ved opstart på første social- og sundhedsuddannelse er 34 år. Alle rekrutteringsgrupper, på nær rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne fra gymnasiale uddannelser*, har således en højere gennemsnitsalder end for det samlede elevoptag på SOSU H, hvor gennemsnitsalderen ved påbegyndelsen af den første social- og sundhedsuddannelse er 32 år.

Andelen, som har børn ved uddannelsesstart, er ligeledes gradvist faldende i rekrutteringsgrupperne, se tredje kolonne. Mens 57 pct. af rekrutteringsgruppen bestående af *grundskoleuddannede* har børn, har kun 45 pct. af rekrutteringsgruppen bestående af *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet* børn ved opstarten. Andelen af elever med børn ved opstart er for alle rekrutteringsgrupperne lavere end for det samlede elevoptag.

Modsat de andre tre karakteristikker er der ikke noget klart mønster i forhold til elevernes oprindelse på tværs af rekrutteringsgrupperne, se kolonne fire. Fra første til femte rekrutteringsgruppe har mellem 76 pct. og 84 pct. dansk oprindelse. Den sidste rekrutteringsgruppe bestående af *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet* skiller sig ud ved, at andelen med dansk oprindelse blot er 63 pct., og det er derved den eneste rekrutteringsgruppe, hvor andelen med dansk oprindelse er lavere end for det samlede elevoptag.

3.2 Hvor stort er rekrutteringspotentialet?

For at vurdere det samlede rekrutteringspotentialet for de seks rekrutteringsgrupper i Storkøbenhavn præsenterer vi i dette afsnit en kortlægning af volumen og rekrutterbarheden i de enkelte rekrutteringsgrupper.

REKRUTTERINGSPOTENTIALE

Rekrutteringspotentialet vurderes på baggrund af rekrutteringsgruppernes volumen og rekrutterbarhed.

Rekrutteringsvolumen henviser til, hvor stor en andel de enkelte rekrutteringsgrupper udgør af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.

Rekrutterbarhed henviser til størrelsen på elevoptaget fra de enkelte rekrutteringsgrupper i forhold til deres volumen i Storkøbenhavn, og derved om de for nuværende rekrutteres effektivt.

REKRUTTERINGSGRUPPER MED HØJEST REKRUTTERINGSPOTENTIALE

1. Grundskoleuddannede: Rekrutteringsgruppen er den største blandt SOSU H's elevoptag (11,3 pct.). Derudover udgør rekrutteringsgruppen en betydelig del af befolkningen i Storkøbenhavn (5,8 pct.). Rekrutteringsgruppen har således både en betydelig volumen og rekrutterbarhed.

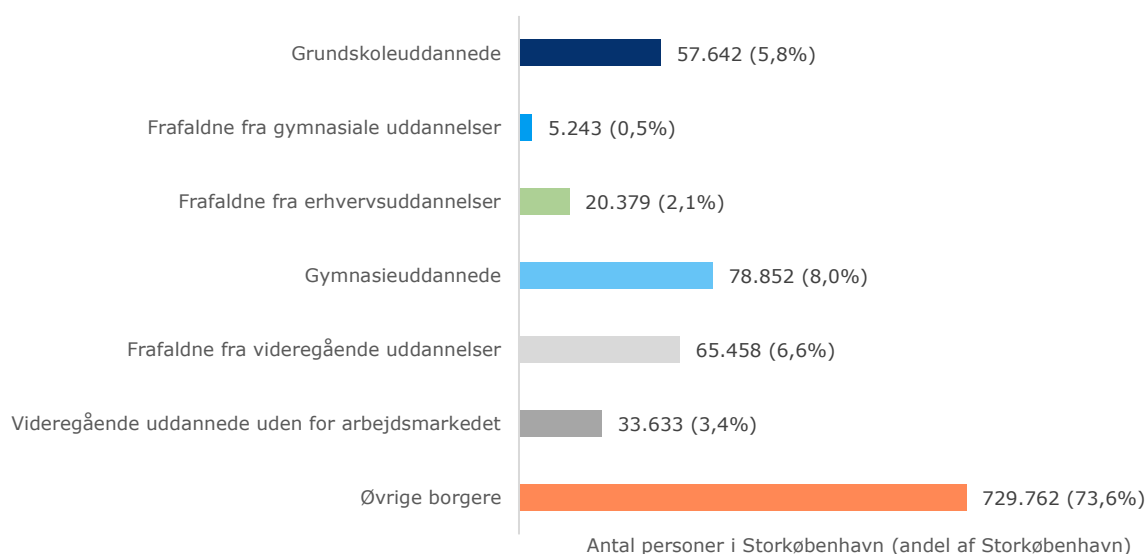
3. Frafaldne fra erhvervsuddannelser: På trods af gruppens forholdsvis beskedne volumen blandt befolkningen i Storkøbenhavn (2,1 pct.) er gruppens rekrutterbarhed meget høj. Gruppen udgør således hele 7,5 pct. af elevoptaget på SOSU H, næsten fire gange større end dens andel i Storkøbenhavn.

4. Gymnasieuddannede og 5. Frafaldne fra videregående uddannelser: Begge rekrutteringsgrupper har en væsentlig volumen blandt befolkningen i Storkøbenhavn (hhv. 8 pct. og 6,6 pct.). Begge grupper er dog underrekrutterbare, og det nuværende optag fra grupperne til SOSU H er betragteligt lavere, end gruppernes volumen i Storkøbenhavn.

3.2.1 Rekrutteringsgruppernes volumen

Volumen viser tætheden af rekrutteringsgrupperne i befolkningen, og derved om de udgør et meningsfyldt rekrutteringsgrundlag. Figuren nedenfor præsenterer rekrutteringsgruppernes størrelse og andel af den samlede befolkning i Storkøbenhavn i 2021.

Figur 3-23: Rekrutteringsgruppernes størrelse og andel af befolkningen i Storkøbenhavn

Note: Figuren viser rekrutteringsgruppernes størrelse i Storkøbenhavn i 2021. Rekrutteringsgruppernes andel af den samlede befolkning i Storkøbenhavn i 2021 er præsenteret i parenteser. **Den orange søjle viser de øvrige borgere (søjlen er visuelt skaleret).** N=909.969

I Storkøbenhavn i 2021 tilhører 26 pct. af borgerne mellem 16 og 65 år en af de seks rekrutteringsgrupper, svarende til 261.207 personer. Rekrutteringsgrupperne udgør således en betydelig del af befolkningen i Storkøbenhavn og dermed det potentielle elevoptag.

Ca. 20 pct. af borgerne tilhører enten rekrutteringsgruppen bestående af *gymnasieuddannede* (8 pct.), *frafaldne fra videregående uddannelser* (6,6 pct.) og *grundskoleuddannede* (5,8 pct.), som derved udgør klart størstedelen af volumen blandt rekrutteringsgrupperne. Modsat er elevoptaget fra rekrutteringsgruppen bestående af *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet* (3,4

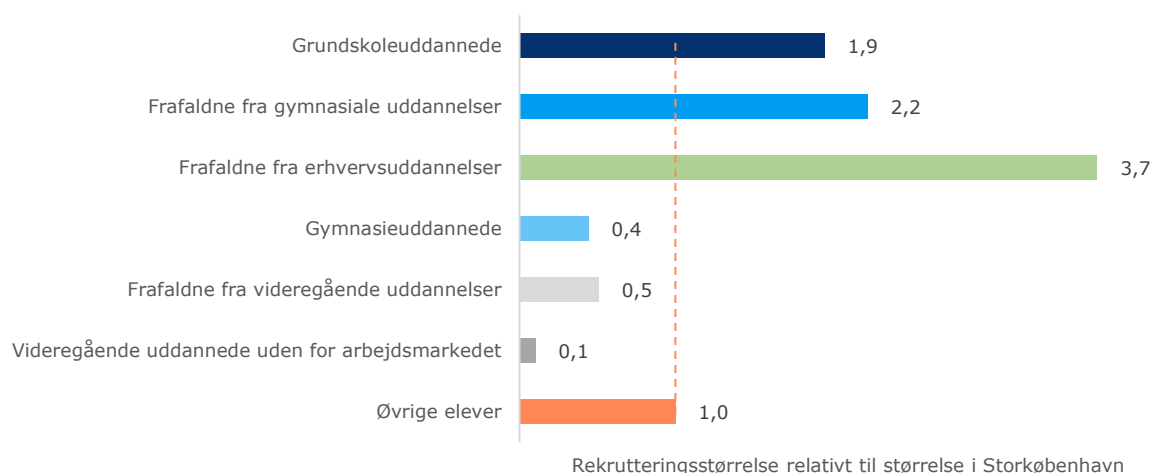
pct.), *frafaldne fra erhvervsuddannelser* (2,1 pct.) og *frafaldne fra gymnasiale uddannelser* (0,5 pct.) forholdsvis beskedent.⁶

3.2.2 Rekrutteringsgruppernes rekrutterbarhed

For endelig at bestemme rekrutteringspotentialet vurderer vi også rekrutterbarheden i de udvalgte rekrutteringsgrupper. Rekrutterbarheden viser, hvor forholds­mæssig stor eller lille del af elevoptaget på SOSU H, som i dag udgøres af rekrutteringsgrupperne, og derved om de for nuværende effektivt rekrutteres. Er en rekrutteringsgruppe overrekrutteret, har gruppen vist sig at kunne rekrutteres forholdsvis effektivt. Er en rekrutteringsgruppe underrekrutteret, sker rekruttering af gruppen forholdsvis ineffektivt.

Figuren nedenfor viser andelen af elever i rekrutteringsgrupperne relativt til deres samlede størrelse blandt Storkøbenhavns befolkning.

Figur 3-34: Andelen af elever i rekrutteringsgrupperne relativt til deres samlede størrelse i Storkøbenhavn

Note: Figuren viser forholdet mellem rekrutteringsgruppernes andel af elevoptaget på SOSU H's social- og sundhedshjælper- og social- og sundhedsassistentuddannelse i perioden 2012-2018 og af befolkningen i Storkøbenhavn i 2021. Er andelen større end 1, betyder det, at rekrutteringsgruppen udgør en større andel af elevoptaget på SOSU H end af befolkningen, og derved at rekrutteringsgruppen er rekrutterbar og vice versa for en andel mindre end 1. En andel på 1 betyder, at rekrutteringen er proportional til størrelsen i befolkningen.

Elevoptaget fra rekrutteringsgrupperne er ikke proportional med gruppernes andel af den samlede befolkning i Storkøbenhavn. Det betyder, at grupperne varierer i rekrutterbarhed. Rekrutteringsgruppe 1 til 3 er overrekrutterbare, mens rekrutteringsgruppe 4 til 6 er underrekrutterbare.

Rekrutteringsgruppen med størst overrekrutterbarhed er *frafaldne fra erhvervsuddannelser*. Hele 7,5 pct. af elevoptaget stammer fra denne rekrutteringsgruppe, hvilket næsten er fire gange så meget som deres andel af befolkningen i Storkøbenhavn. Også *frafaldne fra gymnasiale uddannelser* er overrekrutterbare. Selvom kun 1,2 pct. af elevoptaget tilhører *frafaldne fra gymnasiale uddannelser*, er det over det dobbelte af gruppens andel af befolkningen i Storkøbenhavn. Den sidste overrekrutterbare rekrutteringsgruppe er *grundskoleuddannede*. Hele 11,3 pct. af elevoptaget stammer fra denne rekrutteringsgruppe. Det er næsten det dobbelte af gruppens andel af befolkningen i Storkøbenhavn.

⁶ Kønsfordelingen blandt befolkningen er 50/50

Modsat er både *gymnasieuddannede* og *frafaldne fra videregående uddannelser* væsentligt underrepræsenteret sammenholdt med deres forholdsvis store andel af befolkningen. For disse to rekrutteringsgrupper udgør hhv. 3,5 pct. og 3,3 pct. af elevoptaget på SOSU H, hvilket svarer til under halvdelen af deres respektive størrelser blandt befolkningen i Storkøbenhavn i 2021. Det er dog *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet*, som i højest grad underrekrutteres, som udgør 3,4 pct. af befolkningen i Storkøbenhavn. Her optages kun en tiendedel af det, deres størrelse i befolkningen tilskriver dem.

Overordnet set er rekrutterbarheden højest blandt rekrutteringsgrupperne med grundskoleuddannelse og med frafald under gymnasie- og erhvervsuddannelse, mens rekrutterbarheden blandt rekrutteringsgrupperne med gymnasiale uddannelser samt frafald og gennemførelse af videregående uddannelser er lavest.

3.3 Hvem har størst gennemførelsespotentialer?

For at vurdere, hvilke grupper Uddannelse København med fordel kan fokusere på i deres rekrutteringsindsats, er det udover rekrutteringspotentialer også vigtigt at tage hensyn til gennemførelsespotentialer hos de enkelte rekrutteringsgrupper. I dette afsnit præsenterer vi, hvilke rekrutteringsgrupper der har størst gennemførelsespotentialer.

Blandt alle elever, som påbegyndte en social- og sundhedsuddannelse på SOSU H i perioden 2012 til 2018, faldt 29 pct. af eleverne uden en kompetencegivende social- og sundhedsuddannelse fra inden for de første 36 måneders uddannelse. Frafallssandsynligheden varierer i betragtelig grad på tværs af både rekrutteringsgrupper og demografiske karakteristika.

GENNEMFØRELSESPOTENTIALER

Gennemførelsespotentialer henviser til frafallssandsynligheden, dvs. sandsynligheden for, at en elev, som påbegynder en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse på SOSU H, herunder grundforløb 2, frafalder i løbet af 36 måneders uddannelse eller aldrig påbegynder et hovedforløb (efter sommeren 2015). Jo lavere frafallssandsynligheden er, desto højere er fastholdelsespotentialer. Afgrænsningen på de 36 måneder foretager vi således, at 2018-årgangen kan sammenholdes på lige vilkår med de resterende årgange⁶. Frafall efter denne periode medtages ikke som frafall⁷.

REKRUTTERINGSGRUPPER MED HØJEST GENNEMFØRELSESPOTENTIALE

2. Frafaldne fra gymnasiale uddannelser og 4. Gymnasieuddannede: Frafaldssandsynligheden er særdeles lav for de to rekrutteringsgrupper, som har påbegyndt en gymnasieuddannelse. Frafaldssandsynligheden er hhv. 24 pct. og 22 pct., hvilket er betragteligt under det gennemsnitlige niveau. Frafaldssandsynligheden er især lav for de kvindelige elever, hvor frafaldssandsynligheden er hhv. 23 pct. og 20 pct.

1. Grundskoleuddannede: Rekrutteringsgruppen har en forholdsvis lav frafaldssandsynlighed (26 pct.) sammenlignet med de øvrige elever på SOSU H. Dette gælder særligt for de kvindelige elever, men også for de mandlige, som har frafaldssandsynligheder under de respektive kønsgennemsnit for alle elever på SOSU H.

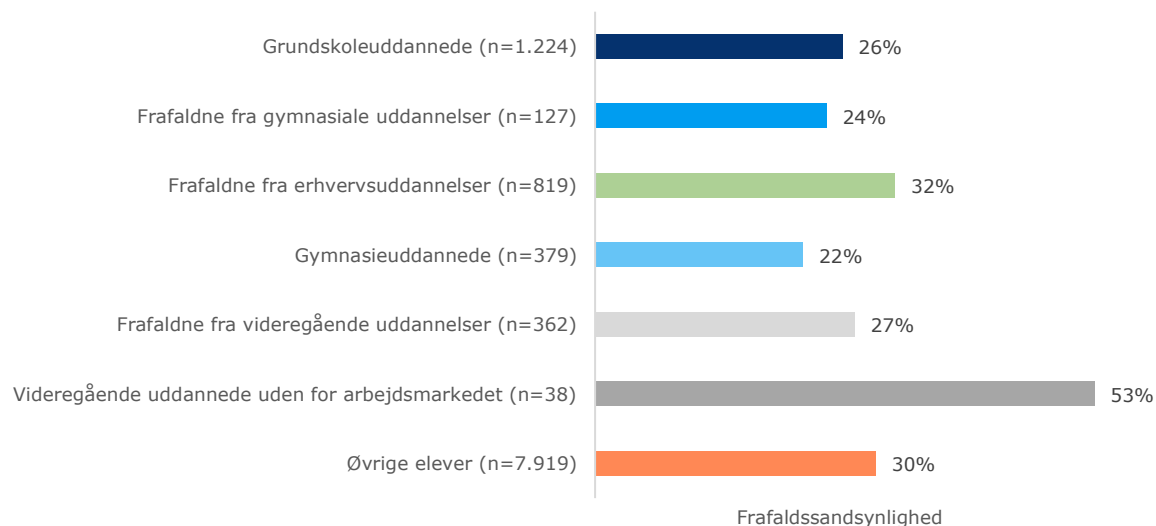
5. Frafaldne fra videregående uddannelser: Frafaldssandsynligheden er lavere for denne rekrutteringsgruppe (27 pct.) end gennemsnittet for alle elever. Dette gælder særligt for mænd, som har en frafaldssandsynlighed på 25 pct., hvilket er langt under de gennemsnitlige frafaldssandsynligheder for både mandlige og kvindelige elever.

Kvindelige elever og elever i 30'erne og 40'erne: Samlet set er frafaldssandsynligheden betragteligt lavere for kvindelige elever end mandlige elever og betragteligt lavere for elever i 30'erne og 40'erne end for yngre elever.

3.3.1 Rekrutteringsgruppernes sandsynligheden for frafald

Figuren nedenfor viser andelen af elever i de udvalgte rekrutteringsgrupper, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne inden for de første 36 måneders uddannelse.

Figur 3-45: Andel af elever, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne inden for de første 36 måneder, fordelt på rekrutteringsgrupper

Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden for rekrutteringsgrupperne for perioden 2012-2018. Frafaldssandsynligheden viser andelen af påbegyndte elever, som er frafaldet inden for 36 måneders uddannelse. N=10.868

De fleste af rekrutteringsgrupperne på SOSU H's social- og sundhedsuddannelser har lavere frafaldssandsynlighed end elevgruppen uden for rekrutteringsgrupperne i samme periode. Elever med ophold forud for, at de påbegynder deres uddannelse, har betragteligt lavere frafald end elever, som påbegynder en social- og sundhedsuddannelse forholdsvis kort tid efter, at de har afsluttet eller frafaldet en anden uddannelse. Årsagen til dette skal med stor sandsynlighed findes i, at disse

elever adskiller sig på andre karakteristika, idet de både er ældre, i højere grad er etnisk danske og i lavere grad har børn.

Dykker man nærmere ned i rekrutteringsgruppernes gennemførelsespotentialer, er det tydeligt, at elever fra rekrutteringsgrupperne med tilknytning til en gymnasial uddannelse, både de som frafalder, og de som gennemfører, har lavest frafald. For disse elever er frafaldet blot hhv. 24 pct. og 22 pct. Dette er væsentligt under den gennemsnitlige frafaldssandsynlighed for de øvrige elever på 30 pct. *Grundskoleuddannede* og *frafaldne fra videregående uddannelser* har ligeledes et relativt lavt frafald. Af disse elever var kun hhv. 26 pct. og 27 pct. frafaldet i løbet af 36 måneders uddannelse. Modsat var frafaldet blandt *frafaldne fra erhvervsuddannelser* højere end det gennemsnitlige. Her var 32 pct. faldet fra inden for 36 måneders uddannelse. Højdespringeren er elever i rekrutteringsgruppen bestående af *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet*, hvor frafaldet er hele 53 pct., hvilket er betydeligt højere end det gennemsnitlige frafald. Da optaget fra denne gruppe er forholdsvis beskedent (blot 38 elever i løbet af perioden), bør generaliserbarheden af sidstnævnte gennemsnit betragtes med et vist forbehold.

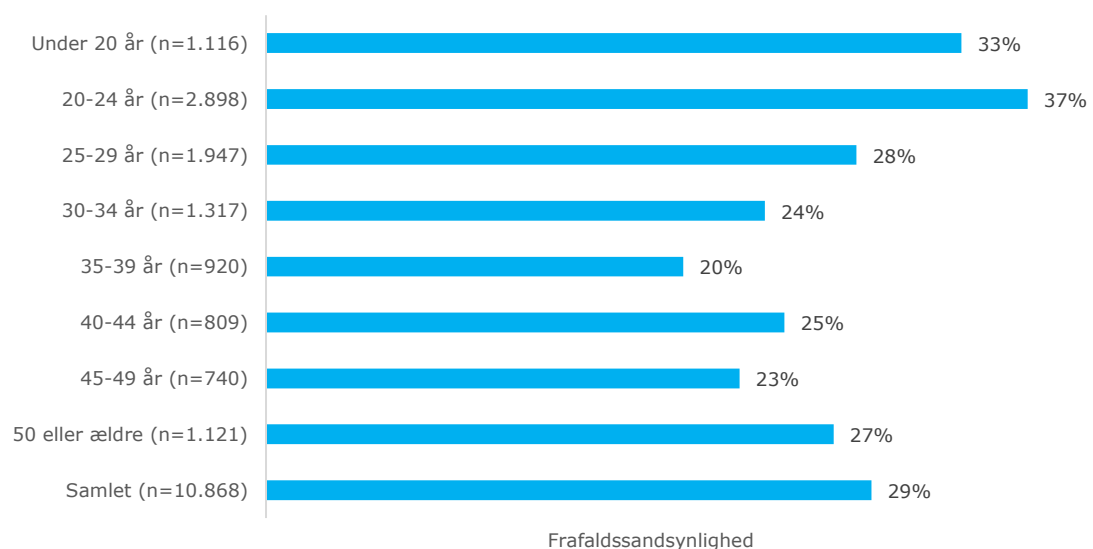
Særskilte analyser af perioden før og efter erhvervsuddannelsesreformen efter sommeren 2015 viser samme mønstre, selvom frafaldssandsynlighederne er væsentligt højere efter uddannelsesreformen, idet grundforløb 2 efter 2015 betragtes som en del af social- og sundhedsuddannelserne.

Dermed viser analyserne, at gennemførelsespotentialer for rekrutteringsgrupperne bestående af *grundskoleuddannede*, *frafaldne fra gymnasiale uddannelser*, *gymnaseuddannede* og *frafaldne fra videregående uddannelser* er bedre end for den gennemsnitlige social- og sundhedsselev.

3.3.2 Alderens betydning for frafald i rekrutteringsgrupperne

Figuren nedenfor viser andelen af elever på tværs af rekrutteringsgrupperne, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne inden for de første 36 måneder fordelt på alder ved påbegyndelse af første social- og sundhedsuddannelse.

Figur 3-56: Andelen af det samlede elevoptag, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne inden for 36 måneder, fordelt på alder ved opstart

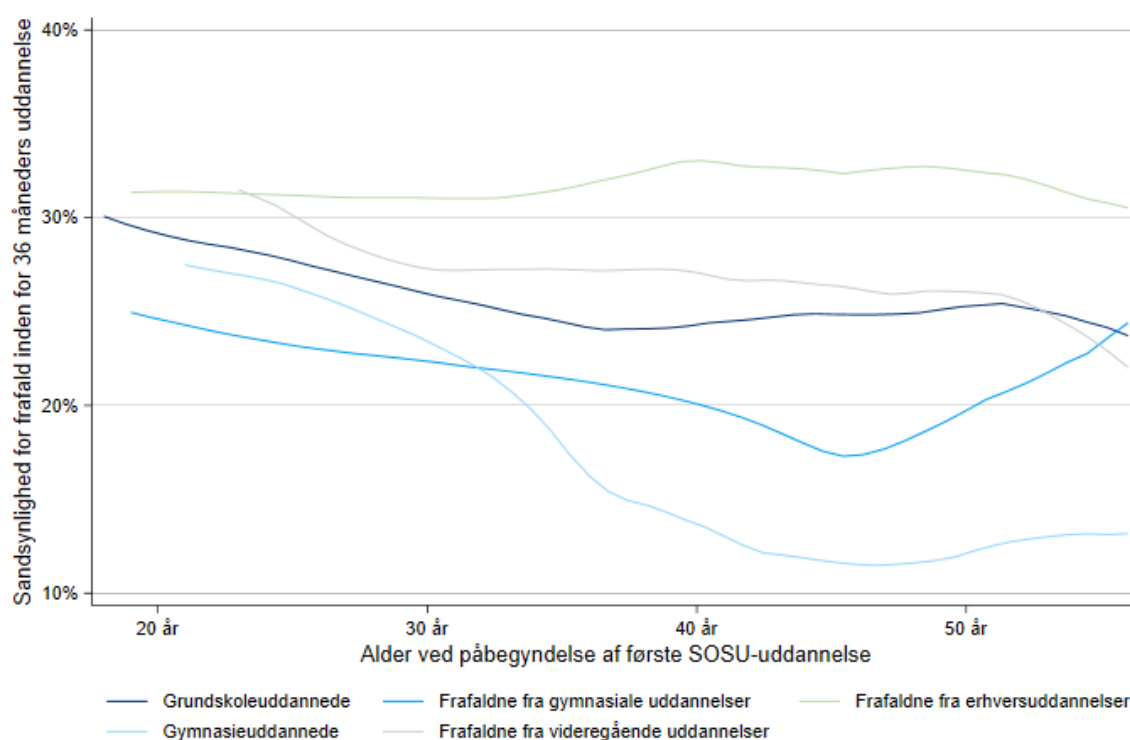
Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden for elever påbegyndt i perioden 2012-2018 og opdelt på alder ved opstart. Alder ved opstart er opgjort som alder i det år, hvor eleven påbegynder sin første social- og sundhedsuddannelse, herunder grundforløb 2 og hovedforløb. N=10.868

Alder er stærkt forbundet med frafaldssandsynlighed. Frafallssandsynligheden er særligt lav blandt elever i 30'erne og 40'erne, hvor helt ned mod 20 pct. af eleverne falder fra (35-39 år). Modsat er frafallssandsynligheden særligt høj blandt især de unge elever, hvor helt op mod hver tredje falder fra inden for 36 måneders uddannelse.

Mere end hver tredje elev, som påbegynder en social- og sundhedsuddannelse, før de fylder 25 år, falder fra inden for 36 måneders uddannelse. Særligt højt er frafaldet blandt elever i starten af 20'erne, hvor hele 37 pct. frafalder deres uddannelse. Frafalldet falder, jo ældre eleverne bliver, og det når minimum ved en opstartsalder mellem 35 og 40 år, hvor frafalldet blot er 20 pct. gennemsnitligt over perioden. Derefter vokser frafallssandsynligheden en anelse, og det når 27 pct. for elever, som er over 50 år, når de påbegynder en social- og sundhedsuddannelse, hvilket dog stadig er betragteligt lavere end for de unge elever.

Da rekrutteringsgrupperne har væsentligt forskellige aldre ved påbegyndelse af social- og sundhedsuddannelserne, præsenterer vi i figur 3-6 frafallsanalyserne for rekrutteringsgrupperne på tværs af opstartsalderen.

Figur 3-67: Andelen af elever, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne indenfor 36 måneder, fordelt på alder

Note: Figuren viser frafallssandsynligheden for fem af de seks rekrutteringsgrupper på tværs af alder ved påbegyndelse af første social- og sundhedsuddannelse. Rekrutteringsgruppen 'videregående uddannelse uden for arbejdsmarkedet' er udeladt grundet gruppens meget lille størrelse. Figuren er udarbejdet med en 'kernel regression' med en båndbredde på seks. N=2.911

Frafallssandsynligheden er generelt faldende, som opstartsalderen stiger, for de fleste rekrutteringsgrupper. Særligt for rekrutteringsgrupperne bestående af frafallde og gennemførte gymnasieuddannelser er frafallssandsynligheden faldende i alder. Disse to rekrutteringsgrupper har ligeledes lavest frafallssandsynlighed, som også tidligere analyser viser. Særligt hos elever i den gymnasieuddannede rekrutteringsgruppe over 35 år er frafalldet meget lavt – faktisk helt ned mod 11 pct. Det er samtidig også tydeligt, at grundskoleuddannede har lavere frafall end frafallde videregående

ende uddannede på tværs af alder. Årsagen til, at disse grupper har forholdsvis ens frafaldssandsynlighed overordnet set, er, at *grundskoleuddannede* gennemsnitligt er betydeligt yngre end *frafaldne videregående uddannede*, se tabel 3-1.

3.3.3 Forskellen på frafald i rekrutteringsgrupperne på tværs af køn

I figuren nedenfor er præsenteret frafaldssandsynligheden for henholdsvis mænd og kvinder.

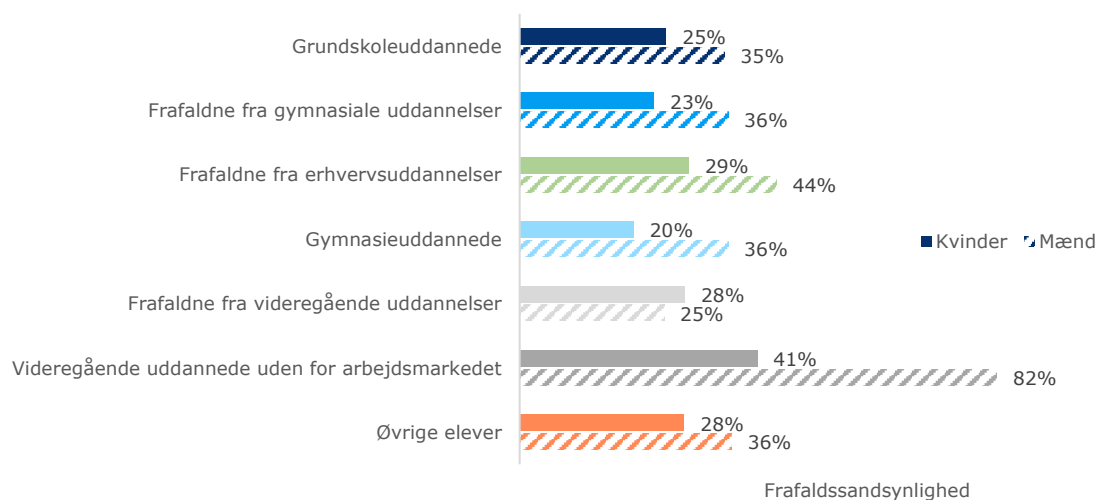
Figur 3-78: Andelen af det samlede elevoptag, som frafalder uddannelserne inden for 36 måneder, fordelt på køn

Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden for mænd og kvinder i perioden 2012-2018. Frafaldssandsynligheden viser andelen af påbegyndte elever, som er frafaldet inden for 36 måneders uddannelse. N=10.868

Kvinder gennemfører i væsentlig højere grad end mænd. Mens kun 28 pct. af kvinderne falder fra, er det hele 36 pct. af de mænd, som påbegynder en social- og sundhedsuddannelse, som var faldet fra inden for 36 måneders uddannelse. Dette er gældende for elever i alle aldersgrupper og rekrutteringsgrupper. Køn er derfor ligeledes væsentligt forbundet med gennemførelsespotentialet. Figuren nedenfor viser frafaldssandsynligheden for rekrutteringsgrupperne fordelt på køn.⁷

Figur 3-89: Andelen af elever, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne inden for 36 måneder, fordelt på rekrutteringsgrupper og køn:

Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden for mænd og kvinder i perioden 2012-2018 fordelt på rekrutteringsgrupper. Frafaldssandsynligheden viser andelen af påbegyndte elever, som er frafaldet inden for 36 måneders uddannelse. N=10.868

Af analysen fremgår det, at det lave frafald blandt *frafaldne fra gymnasiale uddannelser* og *gymnasieuddannede* primært er drevet af de kvindelige elever. For de mandlige elever har disse rekrutteringsgrupper ikke væsentligt lavere frafaldssandsynligheder end de øvrige mandlige elever på social- og sundhedsuddannelserne. Modsat er det forholdsvis lave frafald for *frafaldne fra videregående uddannelser* primært drevet af de mandlige elever, hvor frafaldssandsynligheden er betragteligt lavere end for både den gennemsnitlige mandlige elev, og lavere end for den gennemsnitlige

⁷ Da elevoptaget for mænd har været forholdsvis beskedent, er analyserne for mænd omfattet af højere usikkerhed end for kvinder.

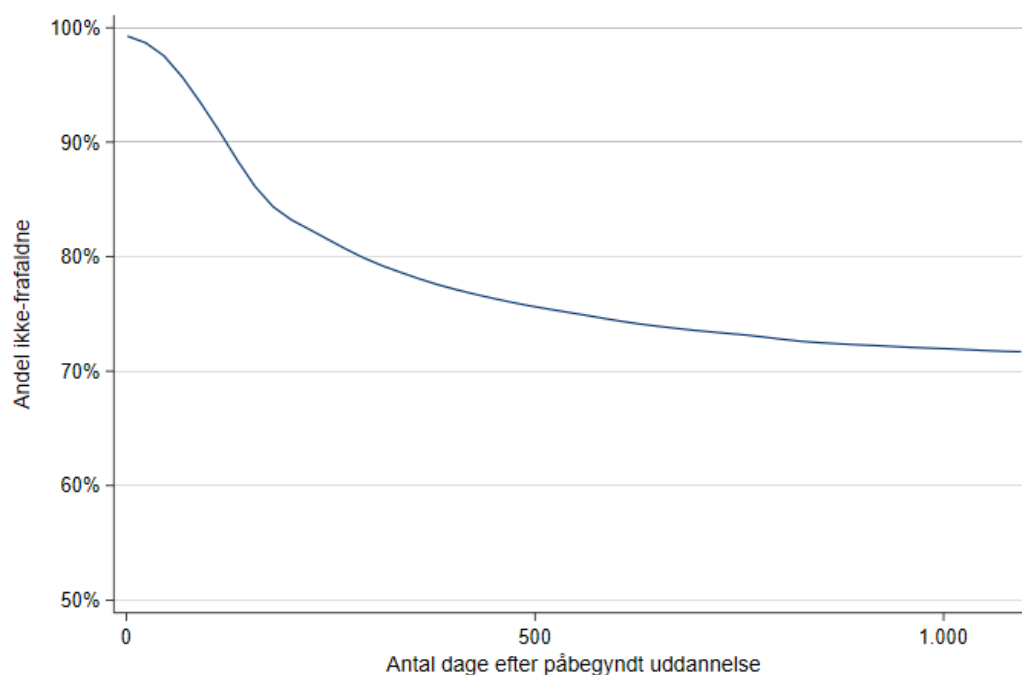
kvindelige elev. Modsat har kvindelige elever fra rekrutteringsgruppen bestående af *frafaldne fra videregående uddannelser* et højere frafald end de gennemsnitlige kvindelige elever på social- og sundhedsuddannelserne. Afslutningsvis er det tydeligt, at det lave gennemførelsespotentiale for rekrutteringsgrupperne bestående af *frafaldne fra erhvervsuddannelser* og *videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet* primært skyldes de mandlige elever.

3.4 Hvornår falder elever fra social- og sundhedsuddannelserne?

For at understøtte forståelsen af rekruttering og fastholdelse af elever i rekrutteringsgrupperne præsenterer vi i dette afsnit afslutningsvis en overlevelsesanalyse for at undersøge, hvornår eleverne frafalder social- og sundhedsuddannelserne.

Figur 3-9 viser andelen af påbegyndte social- og sundhedshjælperelever og social- og sundhedsassistentelever, som er ikke-fracaldne efter et givet antal dage efter påbegyndt uddannelse.

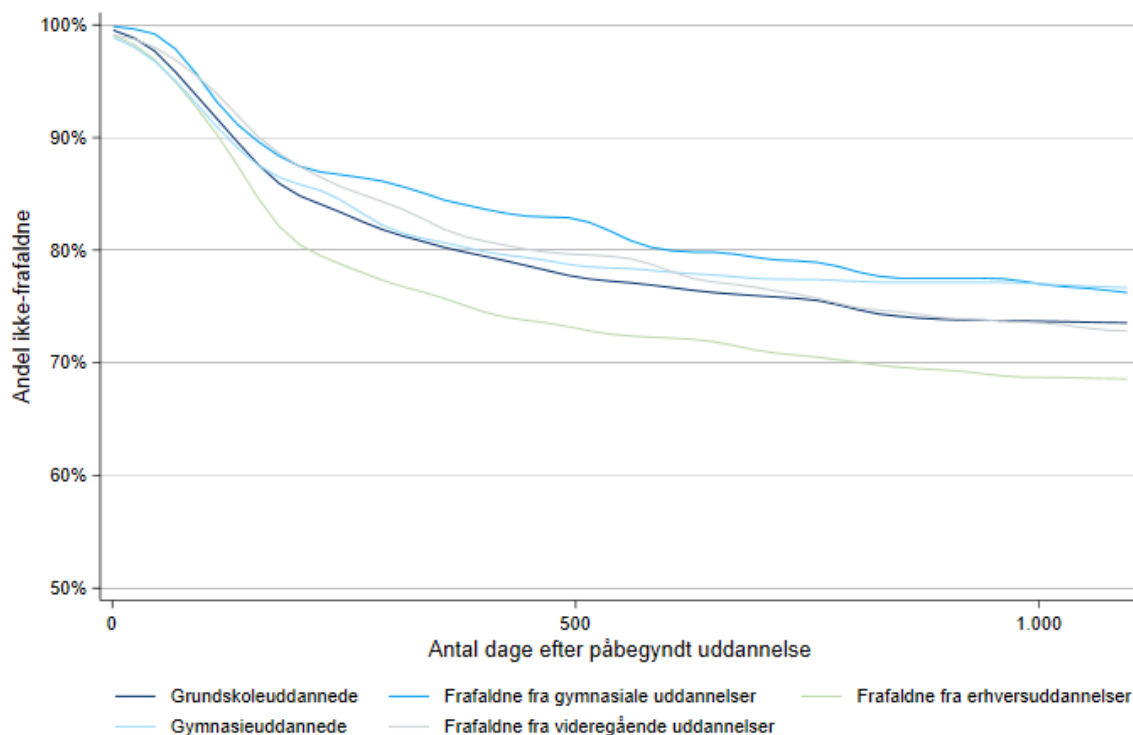
Figur 3-910: Andelen af elevoptaget på SOSU H, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne, fordelt på antal af dage efter påbegyndt uddannelse

Note: Figuren viser andelen af påbegyndte elever, som ikke er frafaldne, på tværs af antal dage efter den første påbegyndte uddannelse til social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent på SOSU H. Y-aksen viser andel ikke-fracaldne, og x-aksen viser antal dage efter påbegyndt social- og sundhedsuddannelse. Alle elever, som er påbegyndt en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse eller grundforløb 2 i perioden 2012-2018 på en af SOSU H's uddannelser, er medtaget. Den første påbegyndte social- og sundhedsuddannelse kan enten være grundforløb 2 eller den egentlige social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse, da analyseperioden strækker sig på tværs af flere uddannelsesreformer. N=10.868

Som det fremgår af figuren, er frafaldet størst indledningsvist. I løbet af de første seks måneder er 17 pct. frafaldet social- og sundhedsuddannelserne, og efter et år er 23 pct. faldet fra. Derefter flader kurven ud, og frafaldet vokser ikke betragteligt. Samme mønster tegner sig for alle rekrutteringsgrupperne, se figur 3-10.

Figur 3-1011: Andelen af elever, som frafalder social- og sundhedsuddannelserne, fordelt på antal af dage efter påbegyndt uddannelse

Note: Figuren viser andelen af påbegyndte elever, som ikke er frafaldne, på tværs af antal dage efter den første påbegyndte social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse på SOSU H. Y-aksen viser andel ikke-fracfaldne, og x-aksen viser antal dage efter påbegyndt uddannelse. Alle elever, som er påbegyndt en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse eller grundforløb 2 i perioden 2012-2018 på en af SOSU H's uddannelser, er medtaget. Den første påbegyndte social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse kan enten være grundforløb 2 eller den egentlige social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse, da analyseperioden strækker sig på tværs af flere uddannelsesreformer. Både elever fra de to social- og sundhedsuddannelser er medtaget i figuren. Rekrutteringsgruppen 'videregående uddannelse uden for arbejdsmarkedet' er udeladt grundet gruppens meget lille størrelse. N=2.911

Figur 3-10 viser, at selvom frafaldet blandt *gymnasieuddannede* er forholdsvis højt i starten af uddannelsesforløbet, er frafaldet meget lavt efter det første år, hvor kurven falder betragteligt sammenholdt med de øvrige rekrutteringsgrupper. Modsat er frafaldet relativt lavt for de *fracfaldne fra videregående uddannelser* i starten af uddannelsesforløbet, men til gengæld stiger frafaldet for denne rekrutteringsgruppe fortsat betragteligt efter det første år.⁸

⁸ Opdeler vi analysen i perioden før og efter 2015-reformen, fremgår det, at frafaldet er voksende i en længere periode i den sene periode. Selvom frafaldet vokser i en længere periode og derved ender på et højere niveau i den sene periode, er mønstret forholdsvis ens – frafaldet er størst i løbet af det første halve år.

4. BETYDENDE FAKTORER FOR REKRUTTERING OG GENNEMFØRELSE

I dette afsnit præsenterer vi en række faktorer, der betyder noget for rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne og gennemførelsen af uddannelserne, når eleverne er startet. De enkelte faktorer er identificeret på baggrund af den kvalitative analyse af fortællinger og perspektiver indhentet gennem 14 individuelle interviews med nuværende og tidligere elever på social- og sundhedsuddannelserne samt interviews med 10 fagprofessionelle⁹.

I det første afsnit (4.1) præsenterer vi de faktorer, som er vurderet at være betydende for rekruttering for de udvalgte rekrutteringsgrupper til social- og sundhedsuddannelserne. I andet afsnit (4.2) peger vi på faktorer, som har betydning for rekrutteringsgruppernes gennemførelse.

I hvert afsnit vil vi afslutningsvis, såfremt særlige forhold gør sig gældende, fremhæve betydende faktorer for elever med gymnasial baggrund, mænd og 30+ årige.

4.1 Betydende faktorer for rekruttering

Dette afsnit præsenterer tre overordnede faktorer, som på baggrund af fortællinger og perspektiver fra nuværende og tidligere elever samt fagprofessionelle er vurderet at have betydning for rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne.

De præsenterede resultater gør sig gældende på tværs af rekrutteringsgrupperne, medmindre andet er nærmere angivet.

⁹ Analysen er fortællinger og oplevelsen hos en mindre gruppe af elever og fagprofessionelle, hvorfor læseren også bør have generaliserbarheden in mente.

BETYDENDE FAKTORER FOR REKRUTTERING AF ELEVER TIL DE TO SOCIAL- OG SUNDHEDSUD- DANNELSER

Kendskab og vej til social- og sundhedsuddannelserne: Elever i rekrutteringsgrupperne fortæller, at de fik kendskab til social- og sundhedsuddannelserne på baggrund af dialog med familie, venner og bekendte, der enten selv er social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannet eller arbejder sammen personer som er uddannet på beslægtede felter, fx ergoterapeuter, pædagoger og sygeplejersker. Andre efter en periode med ufaglært ansættelse på social- og sundhedsområdet.

Elevernes motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne: Eleverne fortæller på tværs af alder og livssituation, at deres motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne er drevet af arbejdsopgaverne efter endt uddannelse og uddannelsesforholdene. Dernæst fortæller de ældre interview personer (30+ år) med tidligere erhvervs erfaring eller med familiære forpligtelser, at uddannelsens længde, jobsikkerhed samt løn- og arbejdsvilkår efter endt uddannelse har været betydende for deres motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne, herunder særligt muligheden for voksenelevløen.

Social- og sundhedsuddannelsernes omdømme: Elever og fagpersoner fortæller, at de oplever, at den største udfordring for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne er det negative omdømme. Eleverne peger på, at det negative omdømme beror på en opfattelse af, at ansatte på social- og sundhedsområdet har dårlige løn- og arbejdsvilkår og arbejdsopgaver, samt en opfattelse af at uddannelserne ikke kræver særlig faglighed eller kompetencer. Elever og fagpersoner fortæller, at for at understøtte rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne bør der være større fokus på at fremhæve, hvordan man som social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent har mulighed for at arbejde med flere målgrupper (borgere med demens, borgere med spiseforstyrrelser, borgere med psykiske sygdomme), sektorer i sundhedsvæsenet og at opgaverne kræver stærke faglige kompetencer.

4.1.1 *Elevernes faglige kendskab og vej til social- og sundhedsuddannelserne*

Flere af de interviewede elever fortæller, at de havde et kendskab til uddannelsen forud for, at de søgte om optagelse, men at de ikke havde et tilstrækkeligt kendskab til de arbejdsopgaver og arbejdsområder, uddannelserne uddanner til. De elever, som havde kendskab til social- og sundhedsuddannelsernes arbejdsopgaver og arbejdsområder, fortæller, at det skyldes tidligere ufaglært arbejde på social- og sundhedsområdet, dialog med jobcenter, jobannoncer, via dialog med familie, venner og bekendte eller i forbindelse med undersøgelse af uddannelsesmuligheder. Fælles for disse tilgange er, at enten eleverne selv eller relationer i deres omgangskreds havde kendskab til social- og sundhedsuddannelserne.

Flere elever beskriver således, at de begyndte at undersøge uddannelserne, fordi de blev opfordret til det af familie, venner og bekendte, der enten selv er social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannet eller arbejder sammen med kollegaer med beslægtede uddannelser, fx ergoterapeuter, pædagoger og sygeplejersker. Andre beskriver, at de efter en periode med ufaglært ansættelse på social- og sundhedsområdet erfarede, at de kunne se sig selv arbejde i branchen på langt sigt eller havde lyst til eller brug for opkvalificering, og undersøgte uddannelserne nærmere i dialog med deres kollegaer og arbejdsgiver. Således har en større andel af de interviewede elever tidligere erfaring med social- og sundhedsområdet, fx som ufaglærte på botilbud, dagcentre og plejehjem eller som handicaphjælpere.

Samlet fortæller de nuværende og tidligere social- og sundhedshjælperelever og social- og sundhedsassistentelever at deres tidligere erhvervs erfaring fra social- og sundhedsområdet har haft betydning for, hvorvidt de søgte social- og sundhedsuddannelserne. Eleverne fortæller ydermere,

at de blev inspireret af de fagpersoner, de mødte i deres daglige arbejde og fik viden om det faglige område samt løn- og arbejdsvilkår. De øvrige interviewede elever fortæller, at de enten har haft ufaglært beskæftigelse eller var kortvarigt arbejdsløse forud for, at de søgte om optagelse på uddannelsen. Dette er i overensstemmelse med tidligere analyser på området¹⁰.

Analysen peger desuden på, at kombinationen af dialog med familie, venner og bekendte og opfølgende mulighed for mere viden fra etablerede rekrutteringskanaler, eksempelvis UddannelsesGuiden, kan skabe en øget interesse for uddannelserne og derved kan skabe en positiv virkning på rekruttering af potentielle elever til social- og sundhedsuddannelserne.

UDVALGTE REKRUTTERINGSGRUPPER: PERSONER MED GYMNASIAL BAGGRUND, MÆND OG 30+ ÅRIGE

Gymnasial baggrund: Elever med gymnasial baggrund fortæller, at de søgte social- og sundhedsuddannelserne, fordi de enten ledte aktivt efter uddannelse, eller fordi de blev opfordret eller henvist til social- og sundhedsuddannelserne af uddannelsesvejledere eller sprogvejledere. De unge fortæller, at dialogen med et forbillede eller tillidspersoner var afgørende for, at de fik øjnene op for social- og sundhedsuddannelserne. For eleverne med gymnasial baggrund har det været mindre vigtigt, at familie, venner og bekendte havde kendskab til social- og sundhedsuddannelserne.

30+ årige: De 30+ årige fortæller, at særligt dialog med jobcenter eller fortælling fra familie, venner og bekendte havde betydning for deres kendskab. Flere voksne 30+ år havde således inden optag på social- og sundhedsuddannelserne kontakt til jobcenteret eller på anden vis tilbud arrangeret af beskæftigelsesforvaltningen på grund af kortvarig arbejdsløshed. De havde via et pilotprojekt hos beskæftigelsesforvaltningen fået viden om social- og sundhedsuddannelserne, herunder muligheden for voksenelevløb samt løn- og arbejdsvilkår efter endt uddannelse. Andre havde i dialog med familie, venner og bekendte fået foreslået social- og sundhedsuddannelserne som alternativ til deres tidligere beskæftigelse.

** Mænd adskiller sig ikke fra den samlede rekrutteringsgruppe.*

4.1.2 Elevernes motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne

Analyse af elevernes fortællinger peger på, at motivationen for at søge social- og sundhedsuddannelserne er forskellig afhængigt af elevernes alder og livssituation, men at valg af social- og sundhedsuddannelserne samlet på tværs af rekrutteringsgrupperne er drevet af arbejdsopgaverne efter endt uddannelse og uddannelsesforholdene.

Konkret fortæller eleverne og de fagprofessionelle, at eleverne på tværs af alder og livssituation er drevet af meningsfuldhed i at arbejde med mennesker og at hjælpe andre. Eleverne fortæller, at de derfor søgte en uddannelse til social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent, fordi uddannelserne giver adgang til jobs med mulighed for at indfri disse ønsker. Samtidig havde flere interviewpersoner, særligt de ældre elever med tidligere erhvervs erfaring, et ønske om, at deres uddannelse og efterfølgende arbejde skulle indeholde et praktiskelement for at variere deres hverdag. De fortæller, at det er vigtigt for dem, at de er fysisk aktive i deres arbejdsliv og eksemplificerer dette ved at sige, at de ikke ønsker et arbejde, hvor de skal sidde bag en skærm hele dagen.

¹⁰ Analyse af social- og sundhedsfagernes image og imageudfordringer – Rekruttering til og fastholdelse i social- og sundhedsfagene, VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2021

Dernæst fortæller de ældre interviewpersoner (30+ år) med tidligere erhvervs erfaring eller med familiære forpligtelser, at uddannelsens længde, jobsikkerhed samt løn- og arbejdsvilkår efter endt uddannelse har været betydende for deres motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne. Flere interviewpersoner med fast arbejde og familieforpligtelser fortæller, at det er fordelagtigt for dem at bruge kort tid på en uddannelse med høj jobsikkerhed, end en længere uddannelse uden samme jobsikkerhed.

Det er altafgørende, at jeg har **voksenelevløn**, og at der er **jobsikkerhed**. Mange af dem, jeg har snakket med, siger, at de har arbejdet det samme sted i psykiatrien i 18 år. Det lyder godt i mine øre.

FAGLÆRT HÅNDVÆRKER OG TIDLIGERE ARBEJDSLØS

Muligheden for voksenelevløn har været afgørende for, at flere af interviewpersonerne med tidligere beskæftigelse og familieforpligtelser valgte af søge optagelse på en af social- og sundhedsuddannelserne. Eleverne fortæller alle, at indkomsten under uddannelsen er vigtig for at få hverdagen til at hænge sammen med hensyn til husleje og andre udgifter såvel som at opretholde en levestandard for en selv og/eller for sin familie. Enkelte beskriver, hvordan de var i færd med at starte på en social- og sundhedsuddannelse i en anden kommune eller en anden uddannelse, men på baggrund af annoncer fra Københavns Kommune, der reklamerede med muligheden for, at man kunne få voksenelevløn, startede i Københavns Kommune.

UDVALGTE REKRUTTERINGSGRUPPER: PERSONER MED GYMNASIAL BAGGRUND, MÆND OG 30+ ÅRIGE

Gymnasial baggrund: Eleverne med gymnasial baggrund fortæller, at de særligt finder motivation i en forventning om, at social- og sundhedsuddannelserne giver et godt grundlag for videre uddannelse. Fx at få erfaring i sundhedssektoren og som byggesten til at søge videre i uddannelsessystemet på sigt (eksempelvis til sygeplejerske). Dernæst var det for de yngre interviewpersoner med gymnasial baggrund særligt motiverende for deres uddannelsesvalg, at der var relativt lettere adgangskrav end til uddannelser såsom sygeplejerskeuddannelsen. Nogle interviewpersoner levede ikke op til de adgangsgivende krav til sygeplejerskeuddannelsen og ønskede ikke at tage de adgangsgivende kurser, fordi det betød en endnu længere studieperiode.

Mænd: De mandlige interviewpersoner fortæller, at de var motiveret af jobsikkerhed, lønforhold og interesse for sundhed samt motiveret af social- og sundhedsuddannelserne høje faglighed. De fortæller, at de med social- og sundhedshjælperuddannelsen eller social- og sundhedsassistentuddannelsen kan gå i dybden med sundhedsfaglige problemstillinger såsom sårpleje og farmakologi uden at tage en længere uddannelse som fx sygeplejerske. Derudover fortæller de, at de blev motiveret af muligheden for at arbejde i akutfunktioner eller psykiatrien, sektorer som de oplever har højere andel af akutte behandlingssituationer.

**30+ årige adskiller sig ikke fra den samlede rekrutteringsgruppe.*

4.1.3 Social- og sundhedsuddannelsernes omdømme

En samlet analyse af elevfortællinger peger på, at eleverne, inden de begyndte på social- og sundhedsuddannelserne, fandt, at uddannelserne og faggrupperne havde et dårligt omdømme, men at de oplever, at det negative omdømme ikke er retvisende. Det gælder både vedrørende faglighed og arbejdsopgaver samt løn- og arbejdsvilkår.

Interviewpersoner og fagpersoner fortæller alle på tværs af køn, alder og tidligere erhvervs- og uddannelseserfaring, at de oplever, at den største udfordring for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne er det negative omdømme. Eleverne peger på, at det negative omdømme beror på en opfattelse af, at ansatte på social- og sundhedsområdet har dårlige løn- og arbejdsvilkår og arbejdsopgaver, samt at uddannelserne ikke kræver særlige fagligheder eller kompetencer.

Eleverne fremhæver, at de ikke mener, at uddannelsernes omdømme er retvisende. At læringsudbyttet og det faglige niveau på social- og sundhedsuddannelserne er langt højere. Det er noget, der også har overrasket dem selv positivt¹¹. Begge disse negativt ladede opfattelser af uddannelserne mener interviewpersonerne, bliver forværret af ensidig mediedækningen, der fører til flere negativt ladede generaliseringer om social- og sundhedshjælpernes og social- og sundhedsassistenternes værdi for borgerne. Lignende resultater er identificeret af VIVE i en undersøgelse af social- og sundhedsfagernes image og imageudfordringer fra 2022¹².

Overordnet tegner interviews med elever og fagpersoner et billede af, at for at understøtte rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne bør der være større fokus på at fremhæve, hvordan man som social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent har mulighed for at arbejde med flere målgrupper (borgere med demens, borgere med spiseforstyrrelser, borgere med psykiske sygdomme) og sektorer i sundhedsvæsenet (psykiatri, hjemmepleje, sygehus), og at opgaverne kræver stærke faglige kompetencer, da dette vil fremme et mere retvisende billede af social- og sundhedsuddannelserne. Eksempelvis fortæller flere elever om deres arbejde med unge med spiseforstyrrelser, borgere med autisme eller ældre med demens, hvilket de eller deres omgangskreds ikke var bekendte med, at man som social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent kan arbejde med disse målgrupper.

Derudover fortæller eleverne og de fagprofessionelle, at rekrutteringen bør have større fokus på at italesætte det negative omdømme som social- og sundhedsområdets løn- og arbejdsvilkår har. Eleverne oplever, at man har gode muligheder via tillæg og timeløn for at tjene en højere løn, end hvad der anvises i lønstatistikker, hvor blot basislønnen fremhæves.

¹¹ Evaluering af SOSU-uddannelserne – Samlet evalueringsrapport til Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU), Rambøll, 2021

¹² Analyse af social- og sundhedsfagernes image og imageudfordringer – Rekruttering til og fastholdelse i social- og sundhedsfagene, VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2021

UDVALGTE REKRUTTERINGSGRUPPER: PERSONER MED GYMNASIAL BAGGRUND, MÆND OG 30+ ÅRIGE

Gymnasial baggrund: Elever med gymnasial baggrund fortæller, at de allerede inden social- og sundhedshjælperuddannelsen eller social- og sundhedsassistentuddannelsen havde en fin forståelse af, hvad social- og sundhedsfagene indbefatter, og de var i mindre omfang påvirket af de negativt ladede fortællinger, end de oplever, at deres ældre med-elever var. De havde alle derimod den forståelse inden optag på en af social- og sundhedsuddannelserne, at det var let at blive optaget, og at det faglige niveau var lavt. I interviews fortæller elever med gymnasial baggrund, at en oplysningskampagne om faglige, men også personlige kompetencer, der er krævet i faget, vil højne opfattelsen af social- og sundhedsuddannelserne.

Mænd: De interviewede mænd fortæller, at de oplever, at mænds fordomme i højere grad omhandler den personlige pleje. De mandlige elever fortæller således, at de før uddannelsen kunne blive skræmt ved tanken om nedre hygiejne og personlig pleje. De fortæller samtidig, at de i dag oplever hygiejne og personlig pleje som livsnødvendigt arbejde, som kræver en række personlige kompetencer i mødet med borgeren.

** 30+ årige adskiller sig ikke fra den samlede rekrutteringsgruppe.*

4.2 Betydende faktorer for gennemførelse for rekrutteringsgrupperne

I dette afsnit præsenterer vi tre faktorer, som på baggrund af fortællinger og perspektiver fra nuværende og tidligere elever samt fagprofessionelle er vurderet at have betydning for elevernes gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne.

De præsenterede resultater gør sig gældende på tværs af rekrutteringsgrupperne, medmindre andet er nærmere angivet.

BARRIERER OG DRIVKRÆFTER FOR ELEVERS GENNEMFØRELSE AF SOCIAL- OG SUNDHEDSUD-DANNELSERNE

Faglige og personlige kompetencer: Elever og fagprofessionelle beskriver, hvordan elever med svage boglige kompetencer, særlig skrive- og læsefærdigheder, kan have svært ved at følge med i undervisningen og gå til eksamen. Samtidig peger fortællinger fra elever og fagprofessionelle på, at eleverne særligt i situationer med udadreagerende borgere har behov for en høj faglighed og samtidig en vis modenhed eller livserfaring til at håndtere disse. Både elever og fagprofessionelle fortæller, at de har en oplevelse af, at disse situationer er nemmere at håndtere for de ældre elever, hvilket skyldes en højere grad af modenhed mere end faglige kompetencer. De fagprofessionelle og eleverne oplever, at modenheden og livserfaringen stiger med alderen. Jo ældre man er, jo bedre er man til at håndtere disse situationer.

Læringsmiljø og vejledere: Eleverne fortæller, at gode oplæringsforløb er en betydende faktor for gennemførelse, og disse sker, når de oplever at have fagligt dygtige og socialt kompetente vejledere. Eleverne fortæller, at der i nogle tilfælde på grund af det høje arbejdspress ikke er tid til oplæring eller feedback i forbindelse med det daglige arbejde. Således fortæller flere elever, at de efterspørger større mulighed for oplæring og støtte i de første uger af et oplæringsforløb, end hvad de oplever i dag, da manglen heraf gør, at eleverne ikke føler sig klar til opgaven, hvilket kan resultere i frafald fra uddannelserne.

4.2.1 Faglige og personlige kompetencer

En samlet analyse af fortællinger fra elever og fagprofessionelle peger på, at elevernes faglige og personlige kompetencer er afgørende for, hvorvidt de fastholdes og gennemfører en social- og sundhedsuddannelse.

På social- og sundhedsuddannelserne undervises eleverne i både praktiske og boglige fag. Social- og sundhedshjælperuddannelsen indeholder bl.a. undervisning i sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering, mens social- og sundhedsassistentuddannelsen bl.a. indeholder undervisning i sygdom og sygepleje samt farmakologi. Elever og fagprofessionelle beskriver, hvordan elever med svage boglige kompetencer, særlig skrive- og læsefærdigheder, har svært ved at følge med i undervisningen og gennemføre prøver. Samtidig fortæller de fagprofessionelle, at de elever, som har svært ved det danske sprog, skriftligt eller mundtligt, kan opleve udfordringer i forbindelse med deres oplæring, eksempelvis sproglige misforståelser, som skaber frustrationer for kollegaer og hos eleverne selv. I flere tilfælde oplever de interviewede fagprofessionelle, at det faglige niveau skaber for store udfordringer for elever, og tilbud om faglig og personlig støtte er afgørende for elevernes gennemførelse af de to social- og sundhedsuddannelser.

Ja, der er **mange** elever med **sproglige udfordringer**. Men det er mit indtryk, at der bliver **taget godt hånd om det**.¹³

ELEV

Samtidig peger fortællinger fra elever og fagprofessionelle på, at eleverne i forbindelse med deres uddannelse kan komme i svære situationer, eksempelvis med udadreagerende borgere. Elever og fagprofessionelle beskriver, at disse situationer kræver en høj faglighed og samtidig en vis modenhed eller livserfaring at håndtere. Både elever og fagprofessionelle fortæller, at de har en oplevelse af, at disse situationer er nemmere at håndtere for de ældre elever. De peger på, at dette skyldes en højere grad af modenhed mere end faglige kompetencer. Fagprofessionelle og elever oplever, at modenheden og livserfaringen stiger med alderen. Jo ældre man er, jo bedre er man til at håndtere svære situationer. Eleverne anerkender dog, at dette samtidig er et individuelt forhold, og at der også er unge, der evner at håndtere disse situationer. Denne betragtning underbygges af de fagprofessionelle, som fremhæver, at de oplever, at elever med højere selvværd og målrettethed har bedre forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Samlet set er det elever og fagprofessionelles vurdering, at selvværd og modenhed er afgørende for, om eleverne gennemfører social- og sundhedsuddannelserne.

¹³ Det er i overensstemmelse med at Københavns Kommune som noget særligt har igangsat sprogtilbud, hvor eleverne har mulighed for at få individuel støtte under oplæringen.

UDVALGTE REKRUTTERINGSGRUPPER: ELEVER MED GYMNASIAL BAGGRUND, MÆND OG 30+ ÅRIGE

Gymnasial baggrund: Elever og fagprofessionelle fortæller, at de elever, som har en gymnasial baggrund, opleves at have højere boglige kompetencer. Eleverne med gymnasial baggrund opleves således af de fagprofessionelle i højere grad end de øvrige grupper ikke at blive udfordret af undervisningens faglige niveau. Derudover fortæller de fagprofessionelle, at elever med en gymnasial baggrund i højere grad end de øvrige grupper kan arbejde selvstændigt om faglige problemstillinger.

Mænd: De fagprofessionelle peger på, at der er tre typer af mandlige elever på tværs af rekrutteringsgrupperne, som særligt kan gennemføre. Den ene type er fagligt stærke mænd over 30-års. Ofte har de en anden uddannelse bag sig, eksempelvis et håndværksfag. Den anden type er mænd, som har det sprogligt svært, men som tager en uddannelse for at få et arbejde. De har således en høj motivation for gennemførelse. Den tredje type er mænd med erhvervs erfaring, der har gode danskfærdigheder. De mandlige elever fortæller selv, at det faglige niveau på uddannelsen generelt er passende, men at det er særligt højt i naturfag og farmakologi. De mandlige interviewpersoner bemærker, at det teoretiske niveau stiger betydeligt fra grundforløb til hovedforløb. De fortæller, at det er udfordrende for læringsmiljøet, at der er store undervisningshold, da der er mindre plads til sparring med underviser samt højt lydniveau.

Det **teoretiske niveau stiger** helt vildt. Og nogle af de unge **føler sig dumme**. Føler man sig meget dum i en lang periode, så **dropper man jo også ud**.

ELEV

30+ årige: På tværs af rekrutteringsgrupperne fortæller interviewpersonerne, at de voksne 30+ år anerkendes som værende mere modne og have større livserfaring end yngre, hvilket forøger deres kompetencer som færdiguddannede på sundheds- og omsorgsområdet. Flere interviewede fagprofessionelle anerkender således, at de ser positivt på de elever, som har livserfaring og modenhed.

4.2.2 Læringsmiljø og vejledere

Overordnet peger analysen af de gennemførte elevinterviews på, at gode oplæringsforløb er en betydende faktor for elevernes gennemførelse, samt når de oplever at have fagligt dygtige og socialt kompetente vejledere.

Flere af de interviewede elever på tværs af rekrutteringsgrupperne beskriver, at nogle oplæringssteder har et dårligere omdømme, hvilket ofte skyldes to typer af oplevelser. Det er to oplevelser, som begge opstår og forstærkes, hvis oplæringsstedet har et for højt arbejdspress, og at der ikke er tid til læring.

Den ene type oplevelse bunder i, at eleverne bliver overrasket over opgavernes karakter. Eleverne beskriver således, at elever, der har det godt og trygt i skoleperioden, bliver overrasket, når de møder hverdagen i praksis, hvor de står i uvante situationer på egen hånd, fx udadreagerende borgere. Den anden type oplevelse relaterer sig til ansvar og indflydelse. Det kan være en oplevelse, der gør eleven nervøs for, om det går galt, eksempelvis krævende forflytninger.

Det er ikke maskiner, vi arbejder med – vi arbejder med **skrøbelige mennesker**. Man er **bange** for at begå **fejl** og for de konsekvenser, det kan få, når det er virkelige mennesker.

ELEV

Som nævnt oplever eleverne, at de førnævnte situationer opstår, når oplæringsstederne har et højt arbejdspress. Eleverne beskriver, at man kan komme ud på oplæringssteder, hvor man forventes at arbejde mere end aftalt, og at man indgår på lige fod med de øvrige ansatte meget tidligt i læringsforløbet.

De (vejledere) ved, at vi har været i skole, og de ved, at der er **ting, vi ikke kan**. Men fordi de også er så **pressede på tid**, så bliver vi kastet ud i det.

ELEV

Ligeledes peger analysen af elevinterviews på, at der i nogle tilfælde på grund af det høje arbejdspress ikke er tid til vejledning eller feedback i forbindelse med det daglige arbejde. Således fortæller flere elever, at de efterspørger større mulighed for vejledning og støtte i de første uger af et oplæringsforløb, end hvad de oplever i dag. Eleverne fortæller, at det er deres oplevelse, at når eleverne ikke føler sig klar til opgaven, eksempelvis på grund af manglende vejledning eller feedback, bliver oplevelsen negativ, hvilket kan resultere i frafald fra uddannelsen.

UDVALGTE REKRUTTERINGSGRUPPER: ELEVER MED GYMNASIAL BAGGRUND, MÆND OG 30+ ÅRIGE

Gymnasial baggrund: Elever med gymnasial baggrund fortæller, at manglende faglige og socialt kompetente vejledere og manglende tid til vejledning og feedback er en af de mest centrale frafaldsårsager. Eleverne fortæller, at flere af dem har ingen eller få erfaringer fra arbejdsmarkedet, og mødet med mennesker i udsatte situationer kan være overvældende. I disse situationer efterspørger de støtte, men oplever, at et højt arbejdspress udfordrer dette, herunder for lidt tid til læring og til at skabe en tillidsfuld relation til deres vejleder.

30+ årige: De voksne 30+ årige fortæller, at de også oplever det høje arbejdspress og manglende støtte og feedback, men oplever i mindre grad dette som værende udfordrende. For denne rekrutteringsgruppe er det i højere grad udfordrende, hvis oplæringsstedet ligger langt fra deres bopæl, eller hvis oplæringsstedet ikke giver mulighed for fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse. De voksne 30+ årige fortæller, at det betyder, at de kan have svært ved at imødekomme deres forpligtelse i forhold til børn mv. Flere fortæller, at dette ikke har været muligt at imødekomme for alle oplæringssteder, hvorfor de oplæringsperioder ofte er udfordrende.

* Mænd adskiller sig ikke fra de samlede rekrutteringsgrupper.

5. RELEVANTE REKRUTTERINGSGRUPPER TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

På baggrund af resultaterne fra registeranalysen og de kvalitative interviews med nuværende og tidligere elever samt fagpersoner har Rambøll foretaget en vurdering af, hvilke af de udvalgte rekrutteringsgrupper der har størst relevans for Uddannelse København i forbindelse med rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne.

I tabellen nedenfor præsenterer Rambøll de udvalgte rekrutteringsgrupper i prioriteret rækkefølge, som Rambøll vurderer, har den højeste relevans for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne. Bemærk, at rekrutteringsgrupperne samlet udgør 27 pct. af SOSU H's elevoptag i perioden 2012-2018.

Der er afslutningsvis angivet en vurdering af rekrutteringsrelevansen for social- og sundhedsuddannelserne for hhv. voksne 30+ årige og unge (18-25 år) samt kvinder og mænd. Bemærk, at der ikke i rekrutteringsanalysen er gennemført separate analyser af rekrutteringsvolumen og rekrutterbarhed for de sidstnævnte grupper, hvorfor vurderingen af disse grupper beror på udvalgte nøgletal fra den samlede rekrutteringsanalyse og de kvalitative interviews med nuværende og tidligere elever samt fagpersoner.

VURDERING AF REKRUTTERINGSGRUPPERNES RELEVANS FOR SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

Prioriteringen af rekrutteringsgruppernes relevans for social- og sundhedsuddannelserne beror på en samlet vurdering af tre udvalgte rekrutteringsparametre:

1. **Rekrutteringsvolumen:** Rekrutteringsvolumen henviser til, hvor stor en andel de enkelte rekrutteringsgrupper udgør af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.
2. **Rekrutterbarhed :** Rekrutterbarhed henviser til størrelsen på elevoptaget på SOSU H fra de enkelte rekrutteringsgrupper i forhold til deres volumen i Storkøbenhavn, og derved om de for nuværende rekrutteres effektivt.
3. **Gennemførelsespotentiale:** Gennemførelsespotentiale henviser til frafaldssandsynligheden, dvs. sandsynligheden for, at en elev frafalder i løbet af 36 måneder efter påbegyndelse på enten GF2 eller hovedforløb eller aldrig påbegynder et hovedforløb på en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse efter gennemført GF2 (efter sommeren 2015). Jo lavere frafaldssandsynlighed, desto højere er gennemførelsespotentialet.

Hver rekrutteringsgruppe er vurderet på de tre parametre med lavt, mellem eller højt niveau. Niveaulet er i tabellen nedenfor angivet med følgende ikoner:

Tabel 5-1: Relevante rekrutteringsmålgrupper til social- og sundhedsuddannelserne

Målgruppe	Beskrivelse af relevans	Niveau
Frafaldne fra gymnasiale uddannelser	<p>Rekrutteringsvolumen: Rekrutteringsvolumen er for elever, der er frafaldne fra gymnasiale uddannelser, lille sammenlignet med de øvrige rekrutteringsgrupper. Blot 5.000 personer tilhørte i 2021 denne gruppe, svarende til 0,5 pct. af befolkningen i Storkøbenhavn. Det bør dog bemærkes, at Rambøll vurderer, at en relevant volumen kan være større i Storkøbenhavn. Dette skyldes, at rekrutteringsanalysens population kun består af personer, som ikke har været indskrevet på en uddannelse i to år. De elever, som er frafaldt en gymnasial uddannelse og har været i eksempelvis ufaglært arbejde i et år, indgår således ikke i den samlede volumen, selvom disse ligeledes kan være relevante for rekruttering.</p>	 Lavt
	<p>Rekrutterbarhed: Rekrutteringsanalysen viser, at gruppen af frafaldne fra gymnasiale uddannelser i dag rekrutteres forholdsvis effektivt. Selvom kun 1,2 pct. af elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne tilhørte frafaldne fra gymnasiale uddannelser i perioden 2012-2018, er det dobbelte af gruppens andel af befolkningen i Storkøbenhavn i 2021.</p>	 Højt
	<p>Gennemførelsespotentiale: Frarafaldne fra gymnasiale uddannelser har et meget højt gennemførelsespotentiale. I gruppen frafaldt 24 pct. af eleverne inden for de første 36 måneder, hvilket er lavere end for den samlede gennemsnitlige frafaldssandsynlighed for elever i rekrutteringsgrupperne. Interviews med nuværende og tidligere elever samt fagpersoner peger på, at dette kan skyldes højere boglige kompetencer.</p>	 Højt
<p>Det er Rambølls vurdering, at rekrutteringsgruppen har en betydelig relevans i forhold til rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne, men at potentialet for betydelig stigning i antallet af elever fra denne gruppe kan være begrænset grundet den allerede effektive rekruttering fra gruppen og den lave rekrutteringsvolumen.</p>		
Gymnasieuddannede	<p>Volumen: Rekrutteringsanalysen viser, at personer med gymnasial uddannelse har et betydeligt rekrutteringspotentiale. Næsten 80.000 personer tilhørte rekrutteringsgruppen i Storkøbenhavn i 2021 og er derved den største af rekrutteringsgrupperne.</p>	 Højt
	<p>Rekrutterbarhed: Derimod er rekrutteringen af målgruppen i dag ikke effektivt udnyttet og har derfor en undergennemsnitlig rekrutterbarhed. 3,5 pct. af elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne tilhørte gymnasieuddannede i perioden 2012-2018, hvilket er under halvdelen af gruppens andel af befolkningen i Storkøbenhavn i 2021.</p>	 Lavt
	<p>Gennemførelsespotentiale: Til gengæld har gruppen det højeste gennemførelsespotentiale blandt alle rekrutteringsgrupperne. I gruppen frafaldt 22 pct. af eleverne inden for de første 36 måneder, hvilket er langt under gennemsnittet. Dette er særligt prominent blandt de kvindelige elever, hvor kun 20 pct. er frafaldet i løbet af 36 måneders uddannelse. Interviews med nuværende og tidligere elever samt fagpersoner peger på, at dette kan skyldes højere boglige kompetencer.</p>	 Højt
<p>Det er Rambølls vurdering, at rekrutteringsgruppen har en høj relevans i forhold til rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne, men for at opnå rekrutteringsgruppens potenti-ale er der behov for et øget fokus på rekruttering.</p>		

Målgruppe	Beskrivelse af relevans	Niveau
Frafaldne fra videregående uddannelser	<p>Rekrutteringsvolumen: Personer fra denne rekrutteringsgruppe har en betydelig rekrutteringsvolumen. Over 65.000 personer tilhørte i 2021 rekrutteringsgruppen i Storkøbenhavn, og gruppen udgør derved en betydelig andel af befolkningen i Storkøbenhavn.</p>	 Højt
	<p>Rekrutterbarhed: Ligesom for gruppen af gymnasieuddannede er rekrutteringen af denne gruppe af frafaldne fra videregående uddannelser i dag ikke effektiv i forhold til deres størrelse og har derfor en undergennemsnitlig rekrutterbarhed. 3,3 pct. af elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne tilhørte denne gruppe i perioden 2012-2018, hvilket er halvdelen af gruppens andel af befolkningen i Storkøbenhavn i 2021.</p>	 Lavt
	<p>Gennemførelsespotentiale: Gruppens gennemførelsespotentiale er lige under den gennemsnitlige frafaldsprocent på 29 pct. I gruppen frafaldt 27 pct. af eleverne inden for de første 36 måneder. I gruppen er gennemførelsespotentialet højere blandt de mandlige elever, hvor kun 25 pct. frafalder i løbet af 36 måneders uddannelse, hvilket er under den samlede gennemsnitlige frafaldssandsynlighed og meget under den mandlige gennemsnitlige frafaldssandsynlighed på tværs af rekrutteringsgrupper.</p>	 Mellem
<p>Det er Rambølls vurdering, at rekrutteringsgruppen har en høj relevans i forhold til rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne, men for at opnå rekrutteringsgruppens potentiale er der behov for et øget fokus på rekruttering.</p>		
Grundskoleuddannede	<p>Rekrutteringsvolumen: De grundskoleuddannede har en høj rekrutteringsvolumen. Over 57.000 personer tilhørte i 2021 rekrutteringsgruppen i Storkøbenhavn og de grundskoleuddannede er derved blandt de største rekrutteringsgrupper i Storkøbenhavn.</p>	 Højt
	<p>Rekrutterbarhed: Analysen viser, at optaget af elever med grundskoleuddannelse udgør 11,3 pct. af alle elever i perioden 2012-2018. Det er tæt på dobbelt så højt, som rekrutteringsgruppens størrelse ellers vil tilskrive den relativt til deres samlet størrelse i Storkøbenhavn. Gruppen rekrutteres således i dag effektivt til social- og sundhedsuddannelserne.</p>	 Højt
	<p>Gennemførelsespotentiale: Gruppen har et forholdsvis højt gennemførelsespotentiale. I gruppen frafaldt 26 pct. af eleverne inden for de første 36 måneder, hvilket er lavere end for den gennemsnitlige frafaldssandsynlighed for elever i rekrutteringsgrupperne. For både mandlige og kvindelige elever er gennemførelsespotentialet lavere end det køngennemsnitlige gennemførelsespotentiale.</p>	 Mellem
<p>Det er Rambølls vurdering, at rekrutteringsgruppen har en relativt høj relevans i forhold til rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne, hvilket særligt skyldes rekrutteringsvolumen og det forholdsvis høje gennemførelsespotentiale. Det bør bemærkes, at potentialet for betydelig stigning i antallet af elever fra denne gruppe kan være begrænset grundet den allerede effektive rekruttering fra gruppen.</p>		

Målgruppe	Beskrivelse af relevans	Niveau
Frafaldne fra erhvervsuddannelser	Rekrutteringsvolumen: Rekrutteringsvolumen for frafaldne fra erhvervsuddannelserne er beskeden sammenlignet med de øvrige rekrutteringsgrupper. Antallet af personer, som er frafaldne fra erhvervsuddannelserne, var ca. 20.000 personer i 2021, hvilket svarer til 2,1 pct. af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.	 Lavt
	Rekrutterbarhed: Derimod er rekrutterbarheden for de frafaldne fra erhvervsuddannelserne den højeste blandt alle rekrutteringsgrupperne. Således stammer hele 7,5 pct. af elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne fra denne rekrutteringsgruppe, hvilket næsten er fire gange så meget, som deres andel af befolkningen i Storkøbenhavn.	 Højt
	Gennemførelsespotentiale: Gruppen har samtidig et relativt lavt gennemførelsespotentiale. Hele 32 pct. af eleverne er frafaldet social- og sundhedsuddannelserne inden for 36 måneder, hvilket er det næst højeste blandt alle rekrutteringsgrupperne.	 Lavt
	<i>Det er Rambølls vurdering, at frafaldne fra erhvervsuddannelserne har en mindre relevans for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne sammenlignet med de øvrige rekrutteringsgrupper. Dette skyldes særligt den lave gennemførelsesprocent og gruppens begrænsede størrelse.</i>	
Videregående uddannede uden for arbejdsmarkedet	Rekrutteringsvolumen: De, som har en videregående uddannelse, men er uden for arbejdsmarkedet, har en mindre rekrutteringsvolumen. Gruppen består samlet af ca. 33.000 personer i 2021, hvilket svarer til 3,4 pct. af den samlede befolkning i Storkøbenhavn.	 Lavt
	Rekrutterbarhed: Rekrutteringsgruppen har den lavest rekrutterbarhed blandt alle de seks rekrutteringsgrupper. Det er kun 0,3 pct. af alle elever, der er optaget på social- og sundhedsuddannelserne i perioden 2012-2018, som har en videregående uddannelse og er uden for arbejdsmarkedet.	 Lavt
	Gennemførelsespotentiale: Samtidig viser rekrutteringsanalysen, at gennemførelsespotentialet er lavt. Hele 53 pct. af alle elever i denne gruppe frafaldt uddannelsen inden for de første 36 måneders uddannelse, hvilket er betydeligt højere end gennemsnittet.	 Lavt
	<i>Det er Rambølls vurdering, at personer med videregående uddannelse uden for arbejdsmarkedet har lav relevans for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne.</i>	

VOKSNE 30+ ÅR OG UNGE (18-25 ÅR) VURDERING AF REKRUTTERINGSRELEVANSEN TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

Rekrutteringsvolumen: Rekrutteringsvolumen er forholdsvis ens blandt de yngre personer i Storkøbenhavn sammenlignet med de voksne 30+ år. I 2021 var der 114.000 personer mellem 20-24 år og 139.000 personer mellem 25-29 år. Til sammenligning var der i gruppen af personer mellem 30-34 år 123.000 personer, dog falder volumen til under 100.000 personer pr. 5-årige aldersinterval fra 35-39 år og op.

Rekrutterbarhed: De yngre aldersgrupper udgør en større andel af elevoptaget på social- og sundhedsuddannelserne i perioden 2012-2018 sammenlignet med voksne 30+ år (jf. figur 3-5). På trods af dette er 45 pct. af det samlede elevoptag over 30 år ved uddannelsens påbegyndelse. Rekrutterbarheden er derfor lidt højere for de unge elevgrupper, men samtidig også væsentlig for de voksne 30+ år.

Gennemførelsespotentiale: Rekrutteringsanalysen viser, at gennemførelsespotentialet er højere for den ældre gruppe af elever. Særligt er gennemførelsespotentialet højt (?) for elever i 30'erne og 40'erne, mens gennemførelsespotentialet er væsentligt lavere for unge elever under 25 år.

Samlet vurdering: Det er Rambølls vurdering, at **voksne over 30 år** har en **særlig relevans** for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne. Dette skyldes, at gruppen forholdsvis effektivt kan rekrutteres og har et højt gennemførelsespotentiale.

KVINDER OG MÆND: VURDERING AF REKRUTTERINGSRELEVANSEN TIL SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

Rekrutteringsvolumen: Rekrutteringsanalysen finder, at der er ca. 910.000 personer i Storkøbenhavn i 2021. Samlet viser rekrutteringsanalysen, at der er en lige fordeling mellem mænd og kvinder, hvorfor det er vurderingen, at der ikke er væsentlig forskel i rekrutteringsvolumen.

Rekrutterbarhed: På tværs af de eleverne i rekrutteringsgrupperne er andelen af kvinder i perioden 2012-2018 mellem 71-91 pct., og i gennemsnit 84 pct. på tværs af alle personer i rekrutteringsgrupperne, som er kvinder. Det er således vurderingen, at rekrutterbarheden er markant højere for kvinder end mænd.

Gennemførelsespotentiale: Rekrutteringsanalysen viser, at gennemførelsespotentialet er højere for kvinder end for mænd på tværs af rekrutteringsgrupperne (jf. figur 3-8). 28 pct. af alle kvindelige elever i perioden 2012-2018 frafaldt uddannelsen inden for de første 36 måneders uddannelse, mens det til sammenligning var 36 pct. for mænd.

Samlet vurdering: Det er Rambølls vurdering på baggrund af rekrutteringsanalysen, at **kvinder i højere grad har relevans** for rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne. Dette skyldes, at gruppen både er betragteligt mere rekrutterbare og har betragteligt højere gennemførelsespotentiale.

6. ANBEFALINGER TIL REKRUTTERING OG GENNEMFØRELSE

I dette afsnit præsenterer Rambøll med afsæt i rekrutteringsanalysens resultater en række anbefalinger, som har til formål at understøtte en effektiv rekruttering og øge elevernes gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne. Anbefalinger målrettet gennemførelse er inddraget, da det er Rambølls vurdering på baggrund af rekrutteringsanalysens resultater, at disse tiltag kan styrke omdømme og læringsmiljø, som har afgørende betydning for muligheden for at opnå en effektiv rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne.

Anbefalingerne er inddelt i generelle og supplerende målgruppespecifikke anbefalinger. De generelle anbefalinger er initiativer, som bredt kan understøtte rekruttering og gennemførelse på tværs af rekrutteringsgrupperne. De supplerende målgruppespecifikke anbefalinger har til formål at understøtte rekruttering eller gennemførelse hos udvalgte rekrutteringsgrupper. De generelle anbefalinger indeholder en uddybning af baggrunden for anbefalingen med afsæt i rekrutteringsanalysens resultater og efterfølgende opmærksomhedspunkter. De supplerende målgruppespecifikke anbefalinger består af en overordnet baggrundsbeskrivelse med afsæt i rekrutteringsanalysens resultater og mere overordnet beskrivelse af anbefaling.

I tabellen nedenfor er der angivet et overblik over anbefalingerne. Den indeholder en beskrivelse af, om anbefalingen er generel eller målgruppespecifik, en kort beskrivelse af den enkelte anbefaling samt hvilket rekrutteringsparameter den understøtter.

Tabel 6-1: Oversigt over anbefalinger til rekruttering af udvalgte rekrutteringsgrupper

Nr.	Anbefaling	Beskrivelse	Rekrutteringsparameter
Generelle	1	Fokuseret rekrutteringsstrategi	Rekrutterbarhed
	2	Differentierede læringsmiljøer og -muligheder	Rekrutterbarhed Gennemførelse
	3	Kontaktgruppeordninger	Gennemførelse
	4	Systematisk arbejde med spørgeskemaundersøgelse	Gennemførelse

Nr.	Anbefaling	Beskrivelse	Rekrutteringsparameter	
5	Tværgående samarbejder	Rambøll anbefaler, at Uddannelse København vurderer behovet for at indgå nye eller større samarbejder med centrale samarbejdspartnere med henblik på at understøtte rekrutteringen af udvalgte rekrutterings-grupper. Det er ligeledes Rambølls anbefaling, at der foretages en vurdering af samarbejdsmodellen for allerede etablerede samarbejder.	Rekrutterbarhed	
6	Datadrevet ledelsesinformation	Rambøll anbefaler, at Uddannelse København igangsætter en analyse af, hvilken datadrevet ledelsesinformation der i dag er tilgængelig og behovet for optimering af den nuværende ledelsesinformationsmodel med henblik på fremadrettet at sikre Uddannelse København den nødvendige viden om rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne.	Rekrutterbarhed Gennemførelse	
Supplerende målgruppenspecifikke anbefalinger	7	Fortsætte vokselevløen	Det er Rambølls anbefaling, at Københavns Kommune fortsætter vokselevløen for de personer, som er 25+ år, da det er vurderingen på baggrund af rekrutteringsanalysens resultater, at det har en betydelig rekrutterings- og gennemførelseseffekt.	Rekrutterbarhed
	8	Fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse	Rambøll anbefaler, at Uddannelse København i samarbejde med relevante samarbejdspartnere formidler muligheder for fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse med henblik på at sikre gennemførelsen for voksne 30+ år der oplever udfordringer i forbindelse med arbejdstidstilrettelæggelsen, fx grundet familieforpligtelser.	Rekrutterbarhed Gennemførelse
	9	Målrettet støtte	Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København giver unge elever en målrettet støtte under oplæringen.	Gennemførelse
	10	Relations opbygning	Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København med afsæt i allerede tilgængelige datakilder, eksempelvis spørgeskemaundersøgelse (SPU), afklarer elevernes oplevelse af relationsopbygningen til deres vejleder samt ønsker og behov, som kan sikre denne. Dette skal gøres med henblik på at sikre stærke tillidsfulde relationer mellem elev og vejleder.	Gennemførelse

1 | Fokuseret rekrutteringsstrategi

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Rekrutterbarhed**

Baggrund

Der er i dag og vil i de kommende år være en stor efterspørgsel på social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, blandt andet på det kommunale ældre- og omsorgsområde, hvilket betyder, at der er behov for at sikre det nødvendige optag på social- og sundhedsuddannelserne. Det er Rambølls vurdering på baggrund af rekrutteringsanalysen, at der er et uudnyttet rekrutteringspotentiale hos en række af de udvalgte rekrutteringsgrupper, som Uddannelse København bør fokusere på, og som forventes at kunne øge optag og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne. Det er rekrutteringsgrupper, som har en betydelig størrelse, et højt gennemførelsespotentiale, men som i dag ikke effektivt rekrutteres, og derfor er underrekrutteret (jf. afsnit 5).

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København med afsæt i allerede eksisterende initiativer og projekter og i samarbejde med øvrige relevante samarbejdspartnere igangsætter et udviklingsarbejde med etablering af en fokuseret rekrutteringsstrategi målrettet udvalgte rekrutteringsgrupper med et højt rekrutterings- og gennemførelsespotentiale. Rekrutteringsanalysen peger på, at det særligt vil være relevant at fokusere på gymnasieuddannede, frafaldne fra videregående uddannelser og 30+ årige (jf. afsnit 5). Uddannelse København bør løbende foretage justeringer af rekrutteringsstrategien med afsæt i løbende information om elevoptag og gennemførelse for udvalgte grupper på social- og sundhedsuddannelserne for sikre fastholdelse af højest mulige rekrutteringsniveau.

Det er Rambølls anbefaling, at målgruppespecifik kommunikation til de udvalgte rekrutteringsgrupper kan være betydende for at øge deres rekrutterbarhed. Rekrutteringsanalysen viser, at eleverne i de forskellige rekrutteringsgrupper har forskellige social- og socioøkonomiske baggrunde samt kendskab til og motivation for at søge social- og sundhedsuddannelserne. I Rambøll ved vi, at målgruppespecifikke informationskampagner er effektive, når de tilpasses den enkelte målgruppes ønsker og behov. I informationskampagner med henblik på rekruttering er det således vigtigt at inddrage denne viden for at sikre, at eleverne modtager det budskab, som rammer deres motivation, det rette medie og i den rette form.

Opmærksomhedspunkter

Den anbefaling, Rambøll præsenterer, vil kræve en stærk koordinering og fælles indsats med øvrige aktører på området. Denne koordinering skal sikre en fælles forståelse af tilgangen og et fælles fokus.

2 | Differentierede læringsmiljøer og læringsmuligheder

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

Rekrutteringsanalysen viser, at eleverne på social- og sundhedsuddannelserne kommer med forskellige sociale og socioøkonomiske baggrunde, boglige kompetencer, uddannelseserfaring, familieforhold. Den viser samtidig, at eleverne kommer med forskellige ønsker og behov til læringsmiljøer og læringsmuligheder.

Rekrutteringsanalysen peger eksempelvis på, at de unge, som er frafaldet eller har gennemført en gymnasial uddannelse, ønsker en højere faglig retning, samt at de voksne 30+ år ønsker fleksible mødetidspunkter og større fleksibilitet i det daglige. Det er Rambølls vurdering på baggrund af rekrutteringsanalysen, at differentierede læringsmiljøer og -muligheder kan have betydning for elevernes rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne, hvorfor det er vigtigt at have viden og indblik i disse forhold.

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København anvender resultaterne fra rekrutteringsanalysen og indsigterne fra målgruppeanalysen til, at igangsætter initiativer som kan understøtte den proaktive rekrutteringsindsats, herunder initiativer som kan imødekomme differentierede ønsker og præferencer til læringsmiljø og læringsmuligheder. Det er ligeledes Rambøll anbefaling, at Uddannelse København fortsætter sin nysgerrighed på elevernes fortællinger om læringsmiljøet, samt løbende vurderer om der er behov for yderligere analyser af disse.

Det er Rambølls erfaring, at initiativer som igangsættes, bør tage højde for aldersgrupper, uddannelsesbaggrund og elevhold for at sikre bred understøttelse af flere subgrupper. Ligeledes vil Rambøll anbefale, at Uddannelse København indgår i en tæt dialog med vejledere og oplæringsstederne for sikre, at initiativer og indsatser efterfølgende kan implementeres.

Opmærksomhedspunkter

En opmærksomhed her er at virksomme læringsmiljøer på oplæringssteder er tæt knyttet til arbejdsmiljøet på det enkelte oplæringssted. Derfor vi arbejde i denne sammenhæng også med fordel kunne samtænkes og koordineres med Arbejdsmiljø København.

3 | Kontaktgruppeordning

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

Læringsperioderne er centrale på social- og sundhedsuddannelserne, og det har stor betydning for elever, oplæringssteder og Uddannelse København, at de er velfungerende og understøtter elevernes læring.

Rekrutteringsanalysen viser, at eleverne oplever læringsperioderne som det mest motiverende og værdifulde på social- og sundhedsuddannelserne, men samtidig viser rekrutteringsanalysen, at der blandt eleverne er en række fortællinger om læringsoplevelser, som ifølge eleverne har betydning for gennemførelsen. Det er eksempelvis samarbejdet mellem elever og vejledere. Rekrutteringsanalysen viser ligeledes, at der blandt de interviewede er en manglende viden om, hvilken støtte og hjælp de kan forvente at få fra Uddannelse København i forbindelse med eksempelvis samarbejdsudfordringer i læringsperioden.

Anbefaling

Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København evaluerer den nuværende kontaktgruppeordning. Evalueringen bør undersøge, om der er behov for ændringer i den nuværende model, herunder behovet for tydeligere information om mulighederne for hjælp hos Uddannelse København. Det kan i den forbindelse være hensigtsmæssigt at undersøge, hvorvidt den nuværende model sikrer eleverne den nødvendige støtte og rådgivning, understøtter elevernes handlemuligheder, og om mulighederne i kontaktgruppemodellen er forståelige for eleverne.

Det er Rambølls erfaring, at en sådan undersøgelse bør inddrage elever, vejledere og øvrige samarbejdspartnere med henblik på at sikre forståelse af elevernes nuværende anvendelse og forventning til kontaktgruppeordningen samt indblik i, hvilke behov og ønsker eleverne har for støtte og vejledning.

Det er ligeledes Rambølls anbefaling, at Uddannelse København bør foretage en nærmere kortlægning af, hvorvidt de beskrevne læringsoplevelser i rekrutteringsanalysen og fortællingerne er udtryk for enkelte elevers oplevelse eller er genkendelige for en større gruppe af elever og på tværs af elevhold. En sådan kortlægning skal sikre Uddannelse København en større viden om læringsoplevelsernes omfang og bidrage med nuanceringer samt viden om evt. ændringsbehov i kontaktgruppeordningen mv.

Opmærksomhedspunkter

Gennemførelsen af anbefalingen vil kræve et betydeligt antal interviews med nuværende og tidligere elever. Den nuværende rekrutteringsanalyse viser udfordringer med at få det nødvendige antal respondenter, hvorfor der med fordel kan gennemføres en bredere spørgeskemaundersøgelse med henblik på at afprøve elevernes kendskab til udvalgte udsagn og læringsoplevelser.

4 | Systematisk arbejde med spørgeskemaundersøgelse

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

For sikre den højst mulige kvalitet i social- og sundhedsuddannelserne er det vigtigt for Uddannelse København at have den nødvendige viden om hvordan eleverne oplever deres uddannelsesforløb. Uddannelse København anvender i dag et fælles evalueringskoncept, som sikrer viden om kvaliteten i oplæringen og om arbejdet med rekruttering. Evalueringskonceptet er en del af det Strategiske Partnerskab om Uddannelse (SPU). Der gennemføres en spørgeskemaundersøgelse (SPU) blandt elever om deres læringsperioder og en evaluering blandt vejledere.

Rekrutteringsanalysen præsenterer en række udsagn fra interviews med nuværende og tidligere elever, som fortæller deres erfaringer med læringsmiljøet på eksempelvis oplæringssteder, herunder ønske om mere oplæring, højt arbejdstempo mv. Spørgeskemaundersøgelsen (SPU) giver bred viden om elevernes oplevelse af modtagelsen på oplæringsstedet, vejledningen og deres udbytte af læringsperioden. Samtidig indhentes løbende udtalelser, som eksempelvis dem, der er gengivet i rekrutteringsanalysen, om elevernes læringsoplevelser.

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København løbende sikrer, at data fra evalueringer som gennemføres i regi af Strategisk Partnerskab om Uddannelse (SPU) anvendes til at udvikle kvaliteten af oplæringen. Det er således Rambølls anbefaling at der også undersøges hvordan de enkelte oplæringssteder kan anvende SPU-data til at kvalificerer egen indsats i den udstrækning det muligt. Dette arbejde, har til formål, at Uddannelse København og de enkelte oplæringssteder et solidt vidensgrundlag for en samlet vurdering af, om der er behov for justeringer i de nuværende arbejdsgange, herunder om der er behov for videreudvikling af den nuværende model samt større systematik i anvendelsen af elevvurderinger fra spørgeskemaundersøgelsen (SPU).

Det er Rambølls vurdering, at en systematisk anvendelse af elevvurderingerne i spørgeskemaundersøgelsen (SPU) kan sikre Uddannelse København mulighed for at igangsætte de rette indsatser på det rette tidspunkt samt over tid højne kvaliteten og derved elevernes læringsudbytte med øget gennemførelse til følge.

Det er Rambølls erfaring, at en kortlægning og evt. videreudvikling af en ny model bør udvikles i tæt samarbejde med de ansvarlige organisationer på området for sikre ejerskab og forståelse af evt. justeringer, det kan være eksempelvis SOSU H.

Opmærksomhedspunkter

Genbesøg af anvendelsen af resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen (SPU'en) kan med fordel tænkes sammen med et generelt fokus på datadrevet og -understøttet udviklingsarbejder, løbende forbedringer og styrkelse af organisationens læringskultur. Det er en opmærksomhed her at dette oftes kræver dels en procesmæssig understøttelse (governance) med veldefinerede arbejdsprocesser, rolle- og ansvarsplaceringer, samtidig med der arbejdes med det kulturelle i at arbejde læringsorienteret og med løbende forbedringer.

5 | Tværgående samarbejde

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Rekrutterbarhed**

Baggrund

Rekrutteringsanalysen viser, at der er et potentiale for øget rekruttering hos de gymnasieuddannede, frafaldne fra videregående uddannelser samt voksne 30+ år, og at de fremhæves af fagpersoner og andre elever, som har højere boglige kompetencer og/eller stærke personlige kompetencer.

Men rekrutteringsanalysen peger på, at omdømme og manglende viden gør, at flere i disse grupper ikke søger social- og sundhedsuddannelserne. Disse grupper fortæller således, at de ikke selv overvejer social- og sundhedsuddannelserne som en mulighed på grund af uddannelsernes omdømme samt manglende viden om voksenelevløb, jobsikkerhed og bredden af arbejdsområder (fx psykiatrien, sygehuset, ungdomsinstitutioner). Interviewpersonerne fortæller, at de søgte social- og sundhedsuddannelserne, fordi de blandt andet fik den nødvendige viden i forbindelse med andet uddannelsesforløb, i dialog med uddannelsesvejledningen eller beskæftigelsesmedarbejdere på jobcentre eller a-kasser i forbindelse med frafald eller jobsøgning.

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København vurderer behovet for at indgå nye eller større samarbejder med centrale samarbejdspartnere med henblik på at understøtte rekrutteringen af udvalgte rekrutterings-grupper. En sådan vurdering skal særligt tage højde for mulige samarbejdspartners kontakt og dialog med de relevante målgrupper. Det kunne være Københavns Kommunes beskæftigelsesforvaltning eller a-kasserne, som har dialog med udvalgte grupper i forbindelse med jobledighed.

Det er ligeledes Rambølls anbefaling, at Uddannelse København foretager en vurdering af samarbejdsmodellen for allerede etablerede samarbejder med henblik på at sikre, at samarbejdspartnerne oplever at være klædt på med viden om social- og sundhedsuddannelserne, kan få besvaret spørgsmål og har mulighed for at videndele erfaringer om målgruppernes tilbagemeldinger på social- og sundhedsuddannelserne. Såfremt der etableres nye samarbejder med centrale samarbejdspartnere, bør Uddannelse København have for øje at sikre en klar forventningsafstemning om samarbejdet, herunder ressourceforbrug, antal vidensfora mv.

Det er Rambølls erfaring, at tværgående samarbejder kan understøtte et fælles fokus, øge samarbejdspartnerens viden om social- og sundhedsuddannelserne, og videndelingen vil give Uddannelse København relevant viden om målgrupperne, som løbende kan styrke rekrutteringen.

Opmærksomhedspunkter

Der er flere mulige samarbejder som kan dels genbesøges, dels nyetableres. Det er derfor en opmærksomhed at sikre samlet overblik over relevante samarbejder, og en prioritering af hvilke der sættes fokus på først, for at sikre dybde i udvikling og etableringen og effektiv anvendelse af de ressourcer der anvendes på etableringen af samarbejderne. En opmærksomhed er derudover naturligvis at der kræver at de pågældende parter ligeledes prioritere at investere tid i udvikling af samarbejdet.

6 | Datadrevet ledelsesinformation

Målgruppe: **Alle** | Parameter: **Rekrutterbarhed/Gennemførelse**

Baggrund

Der er i dag et stort fokus på rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne, som stiller krav til, at Uddannelse København og øvrige relevante samarbejdspartnere løbende tilrettelægger målrettede initiativer, som skal øge rekruttering og gennemførelse. Rekrutteringsanalysen viser, at der er stor forskel i hhv. tilknytningen og gennemførelsen på tværs af rekrutteringsgrupperne, samt at rekrutteringsgrupperne har forskellige social- og socioøkonomiske baggrunde, alt sammen noget som har betydning for deres rekrutterings- og gennemførelsespotentialer. Denne viden er således vigtig i beslutningsprocesser vedrørende tilrettelæggelse af initiativer målrettet rekruttering og gennemførelse.

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København igangsætter en analyse af, hvilken datadrevet ledelsesinformation der i dag er tilgængelig og behovet for optimering af den nuværende ledelsesinformationsmodel med henblik på at sikre Uddannelse København den nødvendige viden om rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne.

Det er eksempelvis Rambølls erfaring, at informationer om elevoptaget kan benyttes til at udarbejde et prognoseværktøj, som kan forudsige frafaldet (samt tidspunktet for frafaldene) for en årgang på social- og sundhedsuddannelserne allerede ved opstarten. På den måde vil Uddannelse København kunne danne sig fornuftige forventninger til, hvor mange elever fra en årgang der på et hvilket som helst tidspunkt bør forventes at være indskrevet på uddannelserne. Et prognoseredskab udviklet til brug af Uddannelse Københavns egne data vil løbende kunne give indsigter i det forventede frafald fra uddannelserne. Prognoseredskabet vil også kunne udvikles ud fra registerdata fra Danmarks Statistik. Her vil Danmarks Statistiks leverancehastighed bestemme opdaterbarheden.

Rambøll foreslår, at Uddannelse København ligeledes foretager en vurdering af de nuværende fora for dialog om ledelsesinformation vedrørende rekruttering og gennemførelse på social- og sundhedsuddannelserne. Det være hvorvidt de relevante samarbejdspartnere og videnspersoner er repræsenteret i eksempelvis netværk og arbejdsgrupper, samt hvorvidt der behov for justering af evt. årshjul og beslutningsmodeller.

Opmærksomhedspunkter

Etableringen af den præsenterede anbefaling fra Rambøll vil kræve en større analyse af de nuværende datakilder, der er tilgængelige for Uddannelse København. Det vil således være nødvendigt at indsamle input og viden fra øvrige relevante aktører med henblik på at kortlægge relevante datakilder, herunder registre og administrative systemer, som kan understøtte ledelsesinformationen.

7 | Fortsætte vokselevløen

Målgruppe: **Voksne 30+ år** | Parameter: **Rekrutterbarhed**

Baggrund

Københavns Kommune har i 2022 og 2023 gjort det muligt at få vokselevløen som nyansat social- og sundhedsassistentelev eller social- og sundhedshjælperlev, hvis du er over 25 år. Dette er uden at opfylde kravene om relevant erhvervs erfaring. Rekrutteringsanalysen viser, at vokselevløen har haft stor betydning for elevernes valg af uddannelse og uddannelseskommune. Det er særligt for de elever, som har haft tidligere fuldtidsjob, har familie eller på anden vis ikke har mulighed for at studere på SU. Dette viser sig særligt gældende for jobskiftere og personer, som har varetaget ufaglært arbejde i en årrække. Her har vokselevløen været afgørende for, at de kunne tage uddannelsen, og at de valgte at tage en social- og sundhedsuddannelse.

Anbefaling

Det er Rambølls anbefaling, at Københavns Kommune fortsætter vokselevløen for de personer, som er 25+ år, da det er vurderingen på baggrund af rekrutteringsanalysens resultater, at det har en betydelig rekrutterings- og gennemførelses effekt.

Ligeledes er det Rambølls anbefaling, at Uddannelse København foretager en analyse af, hvilken betydning en permanent indførelse af vokselevløen vil have for rekruttering og gennemførelse af social- og sundhedsuddannelserne for voksne 30+ år. Analysen har til formål at give Uddannelse København og øvrige relevante samarbejdspartnere en grundig viden om effekten af vokselevløen.

8 | Fleksible arbejdstidstilrettelæggelse

Målgruppe: **Voksne 30+ år** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

I rekrutteringsanalysen fortæller flere voksne 30+ år, at de kan finde det udfordrende, hvis oplæringsstedet ligger langt fra deres bopæl, eller hvis oplæringsstedet ikke giver mulighed for fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse. De fortæller, at det betyder, at de kan have svært ved at imødekomme deres forpligtelse i forhold til børn mv. Flere fortæller, at dette ikke har været muligt for alle oplæringssteder at imødekomme, hvorfor de læringsophold ofte er udfordrende for eleven.

Anbefaling

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København i samarbejde med relevante samarbejdspartnere formidler muligheder for fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse med henblik på at sikre gennemførelsen for voksne 30+ år der oplever udfordringer i forbindelse med arbejdstidstilrettelæggelsen, fx grundet familieforpligtelser.

Rambøll anbefaler, at Uddannelse København i samarbejde med relevante samarbejdspartnere undersøger behovet samt muligheden for at øge fleksibiliteten i arbejdstidstilrettelæggelse med henblik på at sikre gennemførelsen for voksne 30+ år der oplever udfordringer i forbindelse med arbejdstidstilrettelæggelsen, fx grundet familieforpligtelser.

9 | Måltrettet støtte

Målgruppe: **Unge** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

Interviews med elever og fagpersoner i rekrutteringsanalysen peger på, at elever i forbindelse med deres uddannelse kan komme i svære situationer, eksempelvis med borgere i oplæringsperioden som er udadreagerende borgere. Situationer, som eleverne og fagpersoner oplever kræver en høj faglighed og samtidig en vis modenhed eller livserfaring at håndtere. Situationer, som eleverne og fagpersoner oplever, kræver en høj faglighed og samtidig en vis modenhed eller livserfaring at håndtere. Elever og fagpersoner fortæller, at dette særligt er en udfordring for de unge elever, som kan mangle modenheten og livserfaringen sammenlignet med de ældre elever.

Anbefaling

Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København giver unge elever en måltrettet støtte under oplæringen. Det kan være tiltag der kan styrke de unge elevers kompetencer til at håndtere udfordrende læringsoplevelser i læringsperioderne og samlet give dem et kompetenceløft.

10 | Relations opbygning

Målgruppe: **Unge** | Parameter: **Gennemførelse**

Baggrund

Elever med gymnasial baggrund fortæller i rekrutteringsanalysen, at manglende faglige og socialt kompetente vejledere og manglende tid til læring og feedback er en af de mest centrale årsagsårsager. Eleverne fortæller, at flere af dem har ingen eller få erfaringer fra arbejdsmarkedet, og mødet med mennesker i udsatte situationer kan være overvældende. I disse situationer efterspørger de støtte, men oplever, at et højt arbejdspress udfordrer dette, herunder for lidt tid til at skabe en tillidsfuld relation til deres vejleder.

Anbefaling

Det er Rambølls anbefaling, at Uddannelse København med afsæt i allerede tilgængelige datakilder, eksempelvis spørgeskemaundersøgelse (SPU), afklarer elevernes oplevelse af relationsopbygningen til deres vejleder samt ønsker og behov, som kan sikre denne. Dette skal gøres med henblik på at sikre stærke tillidsfulde relationer mellem elev og vejleder.

7. BILAG: METODE

I dette afsnit kan du læse om de anvendte kvantitative og kvalitative metoder, der er benyttet i den samlede analyse. Først præsenterer vi, hvilke data der er anvendt, og herefter hvilke metoder der er anvendt til analyserne.

7.1 Kvantitative analyse

7.1.1 Datagrundlag

Til det kvantitative spor i rapporten kombineres en række registre indeholdende individdata fra Danmarks Statistik, som til sammen danner datagrundlaget for analysen¹⁴. Dataene er indberettet af offentlige institution, og er alment anerkendt som havende et højt kvalitetsniveau. Grundlaget for rapporten er baseret på to populationer, som knytter sig til hhv. elevoptaget på SOSU H og Storkøbenhavns befolkning. Elevpopulationen består af de individer, som i perioden 2012 til 2018 (begge år inklusive) har påbegyndt en social- og sundhedsuddannelse (efter 2016 som enten social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent på enten hovedforløb eller grundforløb 2) på en af Uddannelse Københavns institutioner. Idet det endelige uddannelsesvalg ikke træffes før grundforløb 2, anvendes grundforløb 1 for Omsorg, sundhed og pædagogik ikke i populationsdannelsen i analysen. Dette berører vi nærmere i det næstkommende afsnit 8.1.2. Den anden population består af de borgere, der har bopæl i kommuner i Storkøbenhavn¹⁵ i december 2021.

Til disse populationer knytter vi tre kilder af data: demografiske¹⁶, uddannelsesmæssige¹⁷ og beskæftigelsesmæssige¹⁸ oplysninger, som kan ses i tabellen forneden.

Register	Variable
BEF (2012-2021) Befolkning	<ul style="list-style-type: none">• Kommunekode• Fødselsdato• Køn• Antal børn i familien• Oprindelsesland
KOTRE (forløbsregister) Komprimeret elevregister	<ul style="list-style-type: none">• Uddannelseskode• Afsluttende uddannelseskode• Uddannelsesdel• Institutionsnummer• Starttidspunkt• Sluttidspunkt
RAS (2009-2018) Registerbaserede arbejdsstyrkestatistik	<ul style="list-style-type: none">• Socioøkonomisk status

De demografiske data beskriver individerne på grundlæggende parametre som køn og alder. Uddannelsesdataene beskriver individernes uddannelsesforløb, herunder påbegyndte og færdiggjort uddannelsesforløb, samt på hvilke institutioner disse uddannelsesforløb er taget. Sidst beskriver beskæftigelsesdataene personernes beskæftigelsesstatus.

Ved at anvende borgernes anonymiserede personnummer som nøgle sammenkobles disse datakilder til populationerne.

¹⁴ Dataene er tilgået gennem Rambølls forskningsservice autorisation

¹⁵ København Kommune, Frederiksberg Kommune, Ballerup Kommune, Brøndby Kommune, Dragør Kommune, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Herlev Kommune, Albertslund Kommune, Hvidovre Kommune, Høje Tåstrup Kommune, Lyngby-Tårnbæk Kommune, Rødovre Kommune, Ishøj Kommune, Tårnby Kommune, Vallensbæk Kommune, Furesø Kommune, Rudersdal Kommune

¹⁶ Registret: BEF

¹⁷ Registret: KOTRE

¹⁸ Registret: RAS

På baggrund af disse datasæt kan individerne i de to populationer tilknyttes én af seks rekrutteringsgrupper, der er udvalgt til særlig analyse. Dette gør vi både på baggrund af uddannelses- og beskæftigelsesdata. Uddannelsesdata anvender vi i første omgang til at identificere individernes højest påbegyndte og færdiggjort uddannelsesniveau, og derved også frafald under uddannelser. Dette gør dem i første omgang til kandidat til en af de seks rekrutteringsgrupper. Derefter analyserer vi, hvorvidt de er 'gået i stå' i uddannelsessystemet, dvs. ikke påbegyndt en ny uddannelse inden for to år. Har en elev eksempelvis grundskole som højest færdiggjort uddannelsesniveau, og samtidigt ikke har påbegyndt en ny uddannelse klassificeres denne elev som værende i første rekrutteringsgruppe, såfremt eleven inden for to år ikke har været i kontakt med uddannelsessystemet. Har eleven derimod påbegyndt en gymnasial uddannelse, men faldet fra og ellers ikke påbegyndt en ny uddannelse, klassificeres denne elev som værende i rekrutteringsgruppe 2. En oversigt over, hvad der skal gøre sig gældende for, at elev falder i én af de seks restgrupper, kan ses i boks 1.

Både i elevpopulation og populationen bestående af borgere i Storkøbenhavn klassificerer vi individerne i disse grupper. For at et individ kan klassificeres i en af grupperne, kræver det, at personen forud for uddannelsesstarten har haft en periode i uddannelsesmæssig stilstand på mindst to år.

Det er værd at bemærke, at forholdsvis store dele af populationerne, naturligt vil falde uden for disse fem grupper.

Efter denne initiale databearbejdning er vi efterladt med to populationer, hvor borgerne hver især er klassificeret som værende en del af én af seks rekrutteringsgrupper eller uden for rekrutteringsgrupperne. Dertil er der knyttet en række oplysninger på disse borgere, herunder demografi, uddannelses- og beskæftigelsesoplysninger. Med disse populationer foretager vi rapportens analyser.

7.1.2 Social- og sundhedsuddannelserne

Social- og sundhedsuddannelserne har ændret sig i perioden. Erhvervsuddannelserne blev efter sommeren 2015 delt op i et generelt grundforløb (grundforløb 1) et specialiseret grundforløb (grundforløb 2) og et hovedforløb, og fra 2017 blev den trindelte social- og sundhedsuddannelse opdelt i to særskilte uddannelser, social- og sundhedshjælper- og social- og sundhedsassistentuddannelsen, hvor assistentuddannelsen før lå i forlængelse af hjælperuddannelsen. Dette er væsentlige forandringer både i uddannelsernes opbygning og indhold.

I analyserne betragter vi som udgangspunkt social- og sundhedsuddannelserne som ét, idet den for størstedelen af perioden er opbygget sådan. Vi har dog foretaget analyserne for 2017- og 2018-årgangene for uddannelserne særskilt, og beskrevet analytiske fund, hvor resultater adskiller sig. På grund af en betydelig reduktion i populationsstørrelserne er disse resultater dog omfattet af betydelig større usikkerhed.

7.1.3 Frafald

For populationen bestående af påbegyndte elever fra de to social- og sundhedsuddannelser identificerer vi, hvorvidt individerne er frafaldet uddannelsen indenfor 36 måneder efter påbegyndelse. 36 måneders afgrænsning foretages for at sikre sammenlignelighed på tværs af årgangene. Her definerer vi et individ som frafalden, hvis individet har påbegyndt en social- og sundhedsuddannelse, herunder også grundforløb 2 (efter sommeren 2015), og enten aldrig påbegynder et hovedforløb, eller frafalder indenfor 36 indskrevne måneders uddannelse. Der er her tale om indskrevne måneder, således en pause mellem grundforløb og hovedforløb ikke indgår i de 36 måneder. Dvs. at elever, som påbegynder grundforløb 2, og ikke derefter gennemfører en social- og sundhedsuddannelse defineres som frafaldne. Dette indbefatter ligeledes individer med gennemført grundforløb 2 uden opstart på et efterfølgende hovedforløb.

Frafald: Individer som har påbegyndt en social- og sundhedshjælper- eller social- og sundhedsassistentuddannelse på SOSU H, herunder grundforløb 2, og som frafalder i løbet af 36 måneders social- og sundhedsuddannelse eller aldrig påbegynder et hovedforløb på en social- og sundhedsuddannelse (efter sommeren 2015).

Frafaldssandsynligheden beregner vi herefter som andelen af påbegyndte individer på social- og sundhedsuddannelserne, herunder grundforløb 2, som er frafaldet uddannelsen indenfor 36 måneder.

Da social- og sundhedsuddannelserne varierer i sit spænd på tværs af perioden, gør frafaldsprocenten også. Det skyldes, at også elever, som frafalder grundforløb 2 eller aldrig påbegynder et hovedforløb på en social- og sundhedsuddannelse, herefter defineres som frafaldne. Konkrete betragtninger om udviklingen i frafaldssandsynligheden på tværs af tidsperioden bør derfor ikke foretages, da uddannelsen forandres og derved også definitionen af påbegyndt social- og sundhedsuddannelse.

7.2 Kvalitative analyser

Vi præsenterer i dette afsnit kort de vigtigste metodiske overvejelser bag de kvalitative analyser præsenteret i sektion 4. Datagrundlaget er beskrevet i afsnit 1.1., hvor antal og type af interviewpersonerne fremgår.

Rekruttering af fagpersoner til fokusgruppeinterview blev foretaget af Uddannelse København med henblik på at sikre en bred repræsentation af roller.

Kriterier for rekruttering til elevinterviews blev udarbejdet i samarbejde med Uddannelse København, hvorefter Uddannelse København har sørget for at identificere potentielle interviewpersoner. Rekruttering til elevinterviews blev styret ud fra følgende karakteristika for at opnå bred indsigt:

- Elever, som har påbegyndt uddannelsen (GF2 og/eller HF) i april 2021
- SSH-optaget 2019-2022
- Har gennemført prøvetiden
- Gennemført eller frafaldt en gymnasial uddannelse
- Mænd og 30+ år
- Kontanthjælpsbaggrund.

Vi rekrutterede eksplicit for at få både nuværende og frafaldne elever, men det lykkedes ikke at rekruttere frafaldne elever. For at være sikre på, at få perspektiver om de elever, der er frafaldet rekrutterede vi to fastholdelseskonsulenter, som har haft mange samtaler med frafaldende elever lige op til at de stoppede på uddannelsen.

Potentielle interviewpersoner blev kontaktet telefonisk og tilbudt et interview med varighed på 30 til 45 min. Eleverne fik mulighed for et fysisk interview på SOSU H i København, virtuelt interview eller telefonisk interview. De fleste ønskede telefoninterviews.

Alle interviews var semistrukturerede og tog derfor udgangspunkt i interviewguides (se afsnit 10). Hovedprincipperne bag disse interviewguides var at bredt afdække hypoteser udviklet i samarbejde med Uddannelse København om rekruttering og fastholdelse. Alle temaer startede med åbne spørgsmål for at sikre, at uforudsete temaer blev afdækket.

7.2.1 Interviewguide – nuværende og tidligere elever

Introduktion

Tak fordi vi må interviewe dig!

Københavns Kommune ønsker større viden om, hvordan de kan rekruttere og fastholde social- og sundhedsmedarbejdere på ældreområdet. Rambøll foretager derfor på vegne af Københavns Kommune en undersøgelse blandt nuværende og tidligere elever af, hvad der kan øge rekrutteringen og fastholdelsen af elever fra de to social- og sundhedsuddannelser.

Vi interviewer dig, fordi vi håber du kan give os indsigt i, hvorfor man vælger social- og sundhedsuddannelserne til og fra, og hvad der gør uddannelserne attraktive.

Spilleregler for interviewet:

Der er afsat ca. 30-45 min til interviewet. Foran mig har jeg en spørgeguide, som jeg vil bruge til at guide os igennem interviewet. Men du er velkommen til selv at bringe emner på banen, som du finder relevante.

Vi vil optage interviewet og lave et referat, som vi bruger i vores undersøgelse, men du vil ikke fremgå med navn i rapporten. Vi opbevarer oplysninger sikkert. Ved afslutning af projektet vil vi slette referater og personlige oplysninger. Giver du **samtykke til**, at vi opbevarer referatet og andre oplysninger?

I vores snak vil jeg komme omkring emnerne:

- **Rekruttering**
- **Fastholdelse**
 - o Uddannelsesforudsætninger
 - o Behov og forventninger
 - o Uddannelsesorganisering

* * *

Har du nogle spørgsmål før vi går i gang?

1. Vil du starte med at præsentere dig selv: Hvad du har lavet uddannelses- og arbejdsmæssigt, og hvad du laver i øjeblikket?
2. Hvilken social- og sundhedsuddannelse læser/læste du?

Rekruttering

3. Hvorfor valgte du at læse denne uddannelse?
4. Hvordan fik du kendskab til social- og sundhedsuddannelserne?
5. Hvis man skal øge kendskabet til social- og sundhedsuddannelserne, hvad skal man så gøre?
 - a. Hvorfor disse metoder?
6. Oplever du, at det er attraktivt at tage en social- og sundhedsuddannelse?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
7. Når du vælger uddannelse, hvad er så de vigtigste forhold ved selve uddannelsen?
 - a. Hvilke andre forhold er vigtige for dig?
8. Når du vælger uddannelse, hvad er så de vigtigste forhold ved det forventede arbejde efter endt uddannelse?
 - a. Hvilke andre forhold er vigtige for dig?
9. Hvad vil gøre social- og sundhedsuddannelserne mere attraktive for dig og andre, der minder om dig?

- a. Hvorfor disse ting?

Fastholdelse

[Hvis gennemført]

- 10. Hvad havde størst betydning for at du fuldførte en social- og sundhedsuddannelse?
 - a. Hvorfor disse?
- 11. Hvad kunne man gøre endnu mere af?
- 12. Har det betydning for dig, at der er en betydelig overvægt af kvinder på uddannelsen?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?

[Hvis frafaldt]

- 13. Hvad havde størst betydning for at du stoppede på en social- og sundhedsuddannelse?
 - a. Hvorfor disse?
- 14. Hvad skulle til for at du havde forsat?

Uddannelsesforudsætninger

- 15. Oplevede du, at du havde de rette forudsætninger for at gennemføre social- og sundhedsuddannelse?
 - a. Hvorfor/hvorfor ikke?

Elevernes behov og forventninger

- 16. Levede uddannelsen op til dine forventninger?
 - a. Vil du uddybe, hvorfor/hvorfor ikke?
- 17. Hvad overraskede dig positivt/negativt?
- 18. Oplevede du, at uddannelsesforløbet blev tilpasset dine behov?
 - a. Oplevede du, at man fik opbygget tilstrækkelige kompetencer til at gå på uddannelsen? (Personlige, faglige, sociale, sproglige)
- 19. Hvordan var din relation til dine undervisere og de elever, du var sammen med?
 - a. Så de dine behov?
 - b. Kunne du få vejledning/hjælp, når noget var svært?
- 20. Hvad tænker du om det faglige niveau?
 - a. Er det passende?
- 21. Vurderer du, at pendling/afstand til uddannelsen var en udfordring for dig eller dine meddøvrige?
- 22. Havde elevlønnen betydning for fastholdelse af elever? Hvorfor?
- 23. Hvordan oplevede du praktikforløbet?
 - a. Er man forberedt på, hvad man kommer ud til?
 - b. Får man tilstrækkelig støtte? (fra udd. og praktiksted)
 - c. Stiller praktikpladserne for høje krav?

Uddannelsesorganisering

24. Er der noget ved uddannelsesforløbet, du ville ændre for at gøre uddannelsen mere attraktiv?
- a. Fx praktik ved samme sted o.l.
25. Hvad frustrerede dig mest ved uddannelsesforløbet?
26. Hvad begejstrede dig mest ved uddannelsesforløbet?
27. Vi kan se, at man mange færre gennemfører grundforløbene end hovedforløbet. Hvorfor tror du, det er tilfældet?

Afslutning

28. Jeg har været gennem mine spørgsmål. Har du nogle tilføjelser eller spørgsmål til den samtale, vi har haft?

8. BAGGRUND OM SOCIAL- OG SUNDHEDSUDDANNELSERNE

Rapporten beskæftiger sig med rekruttering til social- og sundhedshjælperuddannelsen og social- og sundhedsassistentuddannelsen. Social- og sundhedsassistentuddannelsen har en længere varighed. De to uddannelser har en del fælles kompetencemål blandt anden indenfor omsorgsområdet, dog skal eleverne på social- og sundhedsassistentuddannelsen ydermere tilegne sig kompetencer indenfor det somatiske område herunder medicindosering mm, og derfor kan man varetage forskellige arbejdsopgaver alt efter hvilken en uddannelse man tager.¹⁹ De konkrete kompetencer som knytter sig til hver af de to uddannelser, står nærmere beskrevet i det nedenstående.

8.1 Social- og sundhedshjælper

Uddannelsen til social- og sundhedshjælper er en erhvervsuddannelse, som har til formål at uddanne til kompetencer inden for professionel omsorg, pleje og praksis hjælp i et rehabiliterende perspektiv. Eleverne bliver under uddannelsen særligt kompetente til opgaver som at hjælpe borgere i tøjet, hjælpe med madlavning samt tøjvask. Yderligere lærer social- og sundhedshjælperne at motivere borgere til selv at klare dagligdagen, og de lærer at skabe tillidsfulde relationer til borgerne.²⁰ Mange færdiguddannede bliver ansat inden for det primærkommunale område og arbejder derfor ofte hjemme hos borgeren, på plejecentre eller på bosteder.^{19,20}

Nedenfor er en beskrivelse af uddannelsernes formål, opbygning og kompetencemålsætninger.

Formål: På uddannelsen skal eleverne tilegne sig kompetencer gennem skoleundervisning og oplæring i professionel omsorg, pleje og praktisk hjælp. Eleverne vil udover indlæring i rollen som social- og sundhedshjælper også have fag som naturvidenskab og dansk.²⁰ Afslutningsvist har færdiguddannede social og sundhedshjælper opnået niveau 3 i den danske kvalifikationsramme for livslang læring.¹⁹

Varighed: Uddannelsen har en varighed på 2 år og 2 måneder. Den består af 1. og 2. grundforløb på hver især 20 måneder samt ét hovedforløb. Længden af hovedforløbet er 1 år og 2 måneder, både for elever der gennemfører uddannelsen som erhvervsuddannelse for unge, samt for elever der gennemfører den som voksne (euv-forløb). Heraf udgør skoleundervisningen 17 uger fordelt på 3 skoleperioder (se illustration nedenfor).¹⁹

Tabel 8-1: Social- og sundhedshjælperuddannelsens opbygning efter 2017

GF1	GF2	Hovedforløb
20 uger	20 uger	1 år og 2 måneder, heraf 17 ugers skoleundervisning

Oplæring: Ud over skoleundervisningen skal eleverne, som en del af deres uddannelsesforløb, hvor formålet er at blive oplært i de arbejdsopgaver som hører til uddannelsen (UddannelsesGuiden), (2022). I oplæringen arbejdes der ud fra læringsmål, og på social- og sundhedshjælperuddannelsen er der i alt 16 oplæringsmål, hvoraf der arbejdes med alle mål. I første læringsperiode skal eleverne, med afsæt i de 16 læringsmål, kunne udføre en opgave, en aktivitet samt udføre en svær aktivitet i samarbejde med andre. I 2. læringsperiode skal eleverne, igen med afsæt i læringsmålene, kunne finde løsninger på et problem og planlægge og gennemføre en aktivitet alene eller i samarbejde med andre. Oplæringen er primært rettet mod det kommunale område (Bilag 2: Larsen, 2022). Oplæringerne bedømmes som bestået/ikke bestået, og oplæringsstedet vurderer ved udgangen af

¹⁹ Bekendtgørelse om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedsassistent (retsinformation.dk)

²⁰ Social- og sundhedsassistent | UddannelsesGuiden (ug.dk)

hvert læringsforløb elevens faglige niveau, og om de 16 læringsmål kan godkendes, hvilket er udslagsgivende for, hvorvidt oplæringen for den enkelte er bestået.

Kompetencer grundforløbene: På social- og sundhedshjælperuddannelsen skal den enkelte tillærer sig kompetencer inden for yde omsorg, pleje, skabe relationer m.m. til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Gengive kroppens opbygning, genkende symptomer på demens, overholde hygiejniske retningslinjer, reflekterer over betydningen af kost og motion og redegøre for ergonomiske principper. Herudover kan eleven kommunikere og dokumentere med borgere, pårørende samt overfor myndigheder. (Bilag 2: Larsen, 2022).

Kompetencer hovedforløbene: arbejde selvstændigt med tanke for etiske principper, lovgivning og med borgerens rettigheder for øje. Understøtte borgeren samt samarbejde med pårørende og selvstændigt dokumentere og anvende velfærdsteknologi mm (ibid).

Optagelseskrav: For at starte på uddannelsen er det et krav, at have en bestået folkeskole afgangseksamen eller en tilsvarende prøve. Derudover er der et krav om en gennemsnitskarakter på minimum 2,0 i dansk og matematik i afgangseksamen fra 9. eller 10. Klasse (UdannelsesGuiden, 2022). Derudover skal man være erklæret uddannelsesparat (ibid).

For at blive optaget på hovedforløbet, skal man have bestået fagene Dansk på D-niveau og Naturfag på E-niveau. Fra grundforløbet er det desuden et krav, at der er opnået certifikat i førstehjælp med mellemniveau og elementær brandbekæmpelse (ibid).

8.2 Social- og sundhedsassistent

Uddannelsen til social- og sundhedsassistent er en erhvervsuddannelse, som har til formål at uddanne til kompetencer inden for professionel sygepleje og omsorg. På uddannelsen opnår eleverne færdigheder i at vejlede og motivere ældre, svækkede eller syge mennesker til at klare hverdagen og til at genoptræne efter sygdom (UdannelsesGuiden, 2022). På uddannelsen lærer eleverne at opdage tegn på sygdom og mistriksel hos borgerne, og at kunne dosere og give den rette medicin til deres patienter. Social- og sundhedsassistenter bliver nøglepersoner i arbejdet med at sikre et sammenhængende plejeforløb for den enkelte, og derfor er dokumentation en vigtig del af arbejdet, da arbejdet ofte er i tværfaglige faggrupper (ibid).

Formål: Eleverne skal gennem skoleundervisning og oplæring opnå kompetencer inden for helhedsorienteret sygepleje og rehabilitering af patienter i tværprofessionelle sammenhænge (Bilag 1: Larsen, 2022). Afslutningsvist har man som social- og sundhedsassistent opnået niveau 4 i den danske kvalifikationsramme for livslang læring. Uddannelsen kan gennemføres som eux-forløb (ibid).

Varighed: 3 år og 9 måneder. Består af 1. og 2. grundforløb på hver især 20 måneder samt ét hovedforløb. Uddannelsen kan både gennemføres som erhvervsuddannelse for unge og som erhvervsuddannelse for voksne (Bilag 1: Larsen, 2022). Hovedforløbet varer, for elever der gennemfører uddannelsen som erhvervsuddannelse for unge, 2 år og 9 måneder samt et speciale på 3 uger. Heraf udgør skoleundervisningen 48 uger fordelt på minimum 4 skoleperioder. For elever der gennemfører uddannelsen som erhvervsuddannelse for voksne (euv-forløb) varer hovedforløbet 2 år og 8 måneder. Heraf udgør skoleundervisningen 43 uger fordelt på minimum 4 skoleperioder. Euv-forløb udbydes til elever, som tidligere har gennemført en social- og sundhedsuddannelse som euv-forløb. Uddannelsen kan ligeledes tages som eux-forløb, hvilket indbefatter at eleven både erhverver en gymnasial uddannelse samt en erhvervsuddannelse. For elever i eux-forløb varer hovedforløbet 3 år, 6 måneder og 3 uger. Hvoraf skoleundervisningen udgør hele 79,2 uger fordelt på minimum 4 skoleperioder (Bilag 1: Larsen, 2022).

Tabel 8-2: Social- og sundhedsassistents opbygning efter 2017

GF1	GF2	Hovedforløb
20 uger	20 uger	2 år og 9 måneder og 2 uger, heraf 48 ugers skoleundervisning (ca. 98 læringsuger)

Oplæring: Ud over skoleundervisningen skal eleverne, som en del af deres uddannelsesforløb, også i 3 læringsker, hvor formålet er at blive oplært i de arbejdsopgaver som hører til uddannelsen (UddannelsesGuiden, 2022). I oplæringen arbejdes der ud fra læringsmål, og på social- og sundhedsassistentuddannelsen er der i alt 20 læringsmål, hvoraf der arbejdes med alle mål i de tre læringsker (ibid). I første og anden læringsperiode er der samme krav som hos social- og sundhedshjælper elever. I tredje læringsperiode skal eleverne kunne vurdere og løse et problem, planlægge og gennemføre en opgave eller en aktivitet og vurdere og udføre opgaver som eleven ikke er vant til. Alle tre mål kan udføres på egen hånd eller i samarbejde med andre (Uddannelse København).

Oplæringen retter sig mod det nære sundhedsvæsen, psykiatrien og somatikken (Bilag 1: Larsen, 2022). Oplæringen bedømmes som bestået/ikke bestået, og oplæringsstederne vurderer ved udgangen af hvert læringsforløb elevernes faglige niveau, og om de 20 læringsmål kan godkendes, hvilket er udslagsgivende for, hvorvidt oplæringen for den enkelte er bestået (ibid).

Kompetencer grundforløbene: Social- og sundhedsassistenter, skal tilegne sig samme kompetencer, som der står beskrevet under dette punkt for social- og sundhedshjælper. Derudover skal eleven kunne gengive fysiske, mikrobiologiske og kemiske faktorer der påvirker hygiejne, sammensætte kost ud fra viden om vitaminer og næringsstoffer. Desuden skal de kunne redegøre for kroppens basale funktioner, samt videregive og handle når der forekommer livsstilsrelaterede sygdomme. De skal kunne dokumentere til myndigheder og indgå i tværfaglige arbejdsmiljøer mm. (bilag 1: Larsen, 2022).

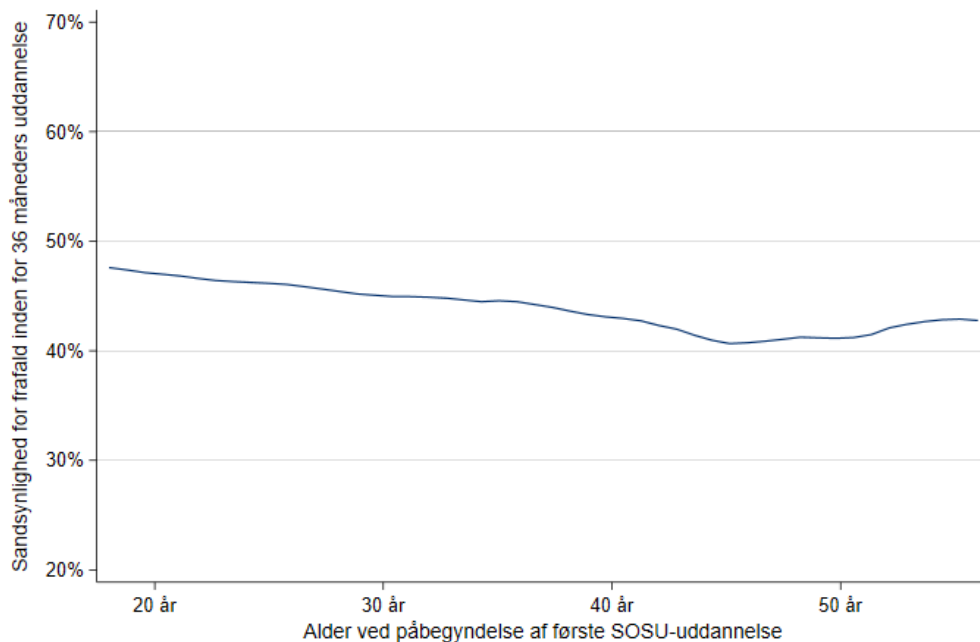
Kompetencer hovedforløbene: eleverne skal i hovedforløbet tilegne sig kompetencer, som gør dem kompetente til at arbejde selvstændigt med hensyntagen til etiske principper, rettigheder samt lovgivning. De skal kunne udføre, evaluere, indgå i komplekse behandlingsforløb og genkende psykiske og fysiske symptomer hos borgeren mm. (Bilag 1: Larsen, 2022).

Optagelseskrav: for at starte på uddannelsen er det et krav, at have bestået folkeskolens afgangseksamen eller tilsvarende. Herudover er der et krav om, at ansøgere skal have et karaktergennemsnit på minimum 2,0 i både dansk og matematik til afgangseksamen i 9. eller 10. Klasse (UddannelsesGuiden, 2022).

Desuden skal du være erklæret uddannelsesparat og have indsendt en studieportfolio sammen med din ansøgning (ibid). For at blive optaget på uddannelsens hovedforløb og dermed gennemføre uddannelse, er der et krav om at have bestået dansk på D-niveau og naturfag på E-niveau. Endvidere skal elever som ønsker at fortsætte på hovedforløbet også have gennemført førstehjælp på mellemniveau og elementær brandbekæmpelse (ibid).

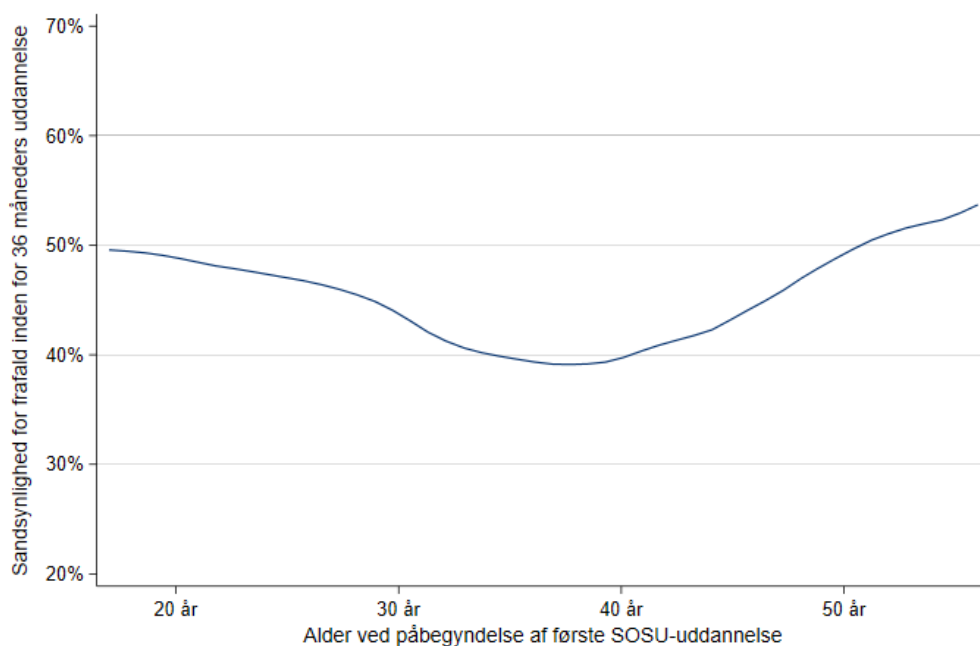
9. BILAG: YDERLIGERE ANALYSER

Figur 7-1: Andelen af elever i rekrutteringsgrupperne med opstart efter 2016 som frafalder hjælperuddannelsen indenfor 36 måneder, fordelt på alder

Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden på tværs af alder ved påbegyndelse af første SOSU Hjælperuddannelse. Figuren er lavet med en 'kernel-regression' med en båndbredde på seks. N=2.096

Figur 7-2: Andelen af elever i rekrutteringsgrupperne med opstart efter 2016 som frafalder assistentuddannelsen indenfor 36 måneder, fordelt på alder

Note: Figuren viser frafaldssandsynligheden på tværs af alder ved påbegyndelse af første social- og sundhedsassistent-uddannelse. Figuren er lavet med en 'kernel-regression' med en båndbredde på seks. N=2.096